

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060302

DOM
2015-05-06
Stockholm

Mål nr
M 8827-14

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2014-09-08 i mål nr M 818-12, se bilaga A

KLAGANDE

Lunds kommun
Box 41
221 00 Lund

Ombud: Advokaten M B

MOTPARTER

1. Länsstyrelsen i Skåne län
205 15 Malmö

2. P D

Ombud: Jur.kand. N H

SAKEN

Ansökan om tillstånd till anläggande av avvattningsystem med pumpstation och fördröjningsdammar i Lunds kommun, Skåne län

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom endast på så sätt att kontrollbestämmelsen i punkten 2 (avseende kontinuerlig mätning och registrering av vattenflödet) upphävs.
2. Lunds kommun ska ersätta P D för rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen med 12 075 kr avseende ombudsarvode jämte ränta på beloppet enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom tills betalning sker.

Dok.Id 1202102

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Lunds kommun (kommunen) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska upphäva kontrollbestämmelsen i punkten 2 (avseende kontinuerlig mätning och registrering av vattenflödet) eller, i andra hand, fastställa att mätning och registrering av vattenflödet i enlighet med punkten 2 endast behöver ske under fem år räknat från den dag domen vinner laga kraft.

Länsstyrelsen i Skåne län (länsstyrelsen) har inte haft någon erinran mot kommunens yrkande.

P D har motsatt sig att mark- och miljödomstolens dom ändras och yrkat ersättning för rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Kommunen har anfört i huvudsak följande. Kontrollbestämmelsen i punkten 2 är obehövlig eftersom det redan har föreskrivits villkor i tillståndet som fullt ut reglerar vilka vattenvolymer som kommunen maximalt kommer att kunna leda bort från området. Det är också oerhört svårt att på ett korrekt sätt kontinuerligt mäta vattenflödet i en dränbrunn och bestämmelsen medför därför en oproportionerlig ekonomisk och administrativ belastning för kommunen. Kostnaden för inköp och installation av mätutrustning uppgår till cirka 100 000 kr. Utrustningen måste troligtvis också bytas efter viss tid. Årlig kostnad för tillsyn, tömning av dataloggar, sammanställning och redovisning uppgår till cirka 15 000 kr. Eftersom de i villkorspunkt 3 angivna Mosbäcksregulatorerna säkerställer att det från anläggningen inte avleds större volymer än vad tillståndet medger är miljöbalkens krav på kontroll redan uppfyllt och kontrollbestämmelsen i punkten 2 fyller ingen funktion i kontrollhänseende. Det kan dessutom inte uteslutas att det till brunn 104 och 106 kommer vatten även från annat håll, varför den information som skulle kunna inhämtas från flödesmätningarna skulle vara missvisande och inte relevant för kontroll av tillståndet. Tillsynsmyndigheten har inte framfört några krav på kontrollmätning. För

det fall Mark- och miljööverdomstolen skulle anse att kontrollbestämmelsen ska stå kvar bör den i vart fall begränsas i tid.

Länsstyrelsen har anfört i huvudsak följande. Syftet med en Mosbäcksregulator är att begränsa ett flöde och den tillverkas för de förutsättningar som beställaren anger. De eventuella risker som finns är att kommunen i sin beställning missbedömer vattnets trycknivå eller att installationen inte görs på rätt sätt så att det blir otätt i röret runt regulatoren. Det är upp till kommunen att ha sådan kontroll över verksamheten att de på varje uppkommen fråga kan visa verkningarna av sina åtgärder. Flödesmätning efter regulatoren är inte meningsfull. Främst eftersom det är svårt att utföra sådan mätning på ett korrekt sätt. De åtgärder som vidtagits i form av fördröjningsdammar, pumpstation och regulator uppfyller mer än väl vad man kan kräva av verksamheten. Eftersom det är fråga om dagvatten borde verksamheten dock inte hanteras enligt 11 kap. miljöbalken. Det är önskvärt att Mark- och miljööverdomstolen klargör om det vatten som bortleds är att klassa som dagvatten eller vattenverksamhet så att frågan om tillsyn blir tydlig.

P D har åberopat ett sakkunnigintyg till styrkande av kostnader för flödesövervakningsutrustning och anfört i huvudsak följande. Mätning och registrering av flödet från avvattningsanläggningen är nödvändiga åtgärder för att efterlevnaden av flödesbegränsningen i tillståndet ska kunna kontrolleras. Det kan inte garanteras att flödesregulatorerna vid varje tidpunkt, oavsett förhållanden, förhindrar att vattenflödet aldrig överskrider den tillåtna gränsen. Mätning och registrering kan därför inte anses vara obehövlig. Om inte efterlevnaden av villkoren mäts och registreras förlorar han möjligheten att ens göra sannolikt att gränserna i tillståndet har överskridits och att skada på hans fastighet har uppstått. Utan kontrollbestämmelsen kan Länsstyrelsen inte heller utöva tillsyn avseende efterhandskontroll av flödesvolymen. Mätning och registrering av flödet har vidare två andra syften, dels att ge fastighetsägare nedströms en varning om och när ledningssystemet tillfälligt vid höga flöden helt eller delvis förlorar sin förmåga att bortföra dränvatten från deras marker, dels att genom tillhandahållande av ackumulerade registrerade data ge kommunen och tredje man ny information om systemets funktionssätt under olika hydrologiska förhållanden. Utan varningssystem hindras han att i tid vidta åtgärder på sin del av ledningssystemet eller

på sina marker i syfte att undanröja eller minimera skador som flöden över det tillåtna gränsvärdet kan orsaka. De hydrologiska mätdata som kommunen åberopat är relativt gamla och dessutom hämtade från en mätpunkt cirka 25 km från anläggningen. Kommunen har inte styrkt sitt påstående om mätsvårigheter. Mätning skulle kunna ske med dopplerteknik vilken har fullt tillräcklig mätnoggrannhet. Investeringskostnaden för sådan utrustning uppgår till ungefär halva det belopp som kommunen angett. Vidare har kostnaden för underhåll av utrustningen kraftigt överskattats. Värdet av kontinuerlig flödesövervakning till förebyggande av skador på hans fastighet överväger kostnaderna för kommunen. Hans lantbruk är ett av landets mest högavkastande per hektar. Höga flöden från det aktuella avvattningsområdet har tidigare orsakat att huvudledningen blivit fylld och jordbruksdräneringen upphört att fungera. Han känner inte igen påståendet om att det förekommer sidoflöden till brunn 104 och 106. Skulle någon ledning eventuellt ansluta till brunn 104 eller 106 är den vattenmängden negligerbar och påverkar inte mätresultaten på det sätt som kommunen angett. Det saknas anledning att tidsbegränsa kontrollbestämmelsen.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Processuella frågor

Länsstyrelsen har ifrågasatt om det är rätt att pröva den aktuella verksamheten enligt 11 kap. miljöbalken om vattenverksamhet.

I en dom den 26 februari 2010 i mål M 1200-09 fann Växjö tingsrätt, dåvarande miljödomstolen, att den aktuella verksamheten var att anse som tillståndspliktig vattenverksamhet. Mark- och miljödomstolen har utgått från den bedömningen i den nu överklagade domen. Av utredningen i målet framgår att verksamheten till viss del innefattar sådant bortledande av dagvatten som inte utgör markavvattning. Enligt Mark- och miljööverdomstolen finns det dock andra delar av projektet som omfattas av kravet på tillstånd enligt 11 kap. 9 § miljöbalken. Dessa tillståndspliktiga delar hänger nära samman med övriga åtgärder varför det får anses lämpligt att i detta fall pröva verksamheten samlat på det sätt som mark- och miljödomstolen har gjort.

Kontrollbestämmelsen

Genom den överklagade kontrollbestämmelsen ska Lunds kommun kontinuerligt mäta och registrera vattenflödet i brunn 104 eller 106. Frågan är om det är rimligt att ålägga kommunen en sådan skyldighet.

Det meddelade tillståndet innebär bl.a. att de vattenvolymer som avleds från området via utsläppspunkterna H och J vid varje tillfälle tillsammans inte får överstiga 35,5 l/s. Tillståndet har vidare förenats med villkor om anbringande av flödesreglerande utrustning som ska vara dimensionerad så att flödet från punkterna H och J inte överskrider det maximalt tillåtna. Med beaktande av de föreskrivna villkoren och utjämningsmagasinens dimensionering bedömer Mark- och miljööverdomstolen att den överklagade kontrollbestämmelsen inte är miljömässigt motiverad. Med hänsyn till de svårigheter som kommunen och länsstyrelsen har pekat på när det gäller att mäta vattenflödet på ett korrekt sätt framstår kontrollbestämmelsen inte heller som ändamålsenlig för att kontrollera att villkoren följs. Kontrollbestämmelsen i punkten 2 ska därför i enlighet med kommunens yrkande upphävas.

Att det ändå åligger Lunds kommun att övervaka den flödesreglerande utrustningens funktion och att kontrollera verksamheten i övrigt för att motverka och förebygga påverkan på miljön följer av miljöbalkens krav på verksamhetsutövarens egenkontroll.

Rättegångskostnader

Det är Lunds kommun (sökanden) som har överklagat mark- och miljödomstolens dom. P Ds yrkande om ersättning för rättegångskostnader i Mark- och miljööverdomstolen ska därmed bifallas i den mån det är skäligt (25 kap. 2 § andra stycket miljöbalken).

P D har yrkat ersättning för rättegångskostnader med 14 075 kr, varav 12 075 kr avser ombudsarvode och 2 000 kr kostnader för sakkunnigintyg.

Kommunen har i första hand bestritt att betala någon ersättning överhuvudtaget och i andra hand vitsordat 5 250 kr som skälig ersättning för ombudsarvode.

Mark- och miljööverdomstolen finner att det belopp som P D har yrkat ersättning för avseende ombudsarvode är skäligt och att Lunds kommun därmed ska utge ersättning för det. Vad gäller kostnaden för sakkunnigintyget instämmer däremot Mark- och miljööverdomstolen i vad kommunen har anfört om att intyget inte kan anses ha tillfört målet något i sak. Någon ersättning för sakkunnigintyget ska således inte utgå.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 2015-06-03

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Anna Tiberg, Gösta Ihrfelt och Ingrid Åhman, referent, samt tekniska rådet Dag Ygland.

Föredragande har varit Lisa Forsberg.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2014-09-08
meddelad i
Växjö

Mål nr M 818-12

SÖKANDE

Lunds kommun
Box 41
221 00 LUND

Ombud: Advokat M B

SAKEN

Ansökan om tillstånd till anläggande av avvattningsystem med pumpstation och fördröjningsdammar i Lunds kommun, Skåne län

Avrinningsområde: 91 N: 6 177 302 E: 388 763 (SWEREF)

DOMSLUT

Tillstånd

Mark- och miljödomstolen lämnar Lunds kommun tillstånd enligt 11 kap miljöbalken

- att anlägga och bibehålla två stycken utjämningsmagasin i form av dammar, markerade som A och B på **domsbilaga 1**,
- att anlägga och bibehålla en ny 300 mm ledning som, från dessa dammar, och utmed norra delen av jorddeponin, löper på en sträcka som markerats C-D-E-F på **domsbilaga 1**,
- att bibehålla en pumpstation belägen vid underfarten till väg E22 med tillhörande överföringsledningar upp till ovannämnda dammar och med det läge som markerats med G på **domsbilaga 1**, samt
- rätt att från ovannämnda anläggningar avleda där uppsamlat drän- och dagvatten ut i befintligt dikningssystem via brunn 104 med en maximal

Dok.Id 296595

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-16:30 -

sammanlagd volym 35,5 l/s mätt i utloppspunkterna H och J på **doms**bilaga 1.

Villkor

Som villkor för tillstånden gäller följande:

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angivits i ansökan jämte bilagor, samt enligt vad sökanden i övrigt har uppgett eller åtagit sig i målet.
2. De vattenvolymer som avleds från området via utloppspunkterna H och J får tillsammans vid varje tillfälle inte överstiga 35,5 l/s.
3. Vid punkt H och J ska det vid varje tillfälle finnas anbringade så kallade Mosbäcksregulatorer eller annan utrustning med samma flödesreglerande funktion. Regulatorerna ska vara dimensionerande för att från punkt H avleda max 10 l/s och från punkt J avleda max 25,5 l/s.
4. Fördämning med överkant +76,6 ska uppföras och vidmakthållas vid damm U 5:1. Fördämning med överkant på lägst +74,5 ska vidmakthållas vid damm U 4:2.

Kontrollbestämmelser

1. Kommunen ska i samråd med tillsynsmyndigheten varje år kontrollera kvaliteten på det vatten som avleds från området. Kontrollerna ska starta, då tillstånd för vattenverksamheten erhållits, och pågå t.o.m. under tiden för anmälan om oförutsedd skada. Resultatet av kontrollerna ska hållas tillgängligt hos sökanden.
2. I brunn 104 eller 106 ska kontinuerlig mätning och registrering av vattenflödet ske. Resultatet av mätningarna ska hållas tillgängliga hos sökanden.

Det åligger sökanden att kontrollera verksamheten i enlighet med vad som angetts i tillståndsansökan och senare framkommit under samråd och huvudförhandling.

Ett kontrollprogram ska tas fram av sökanden. Kontrollprogrammet ska inlämnas till tillsynsmyndigheten senast två månader efter lagakraft vunnen dom.

Delegerade frågor

Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt Länsstyrelsen i Skåne län att i förekommande fall besluta om de ytterligare bestämmelser, vilka behövs beträffande mätning, uppföljning och kontroll av frågor, som anges ovan i avsnitten Villkor och Kontrollbestämmelser.

Miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljödomstolen godkänner den i målet upprättade miljökonsekvensbeskrivningen.

Arbetstid

Den tid, inom vilken de i denna dom tillståndsgivna arbetena ska vara utförda, bestäms med stöd av 22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken till 3 år, efter det att denna dom vunnit laga kraft.

Oförutsedd skada

Anspraak enligt 24 kap. 13 § miljöbalken på grund av oförutsedd skada ska, för att få tas upp till prövning, framställas till mark- och miljödomstolen inom 20 år från utgången av ovan angivna arbetstid.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen fastställer slutligt den med stöd av 3 kap. förordningen (1998:940) om avgift för prövning och tillsyn enligt miljöbalken tidigare fastställda avgiften för målets prövning.

Rättegångskostnad

Sökanden åläggs att utge ersättning för rättegångskostnader dels till Länsstyrelsen i Skåne län med 1 600 kronor, dels till P D för ombudsarvode med 126 000 kronor exklusive mervärdesskatt. På beloppet ska utgå ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom, till dess betalning sker.

Ogillade yrkanden

Sökandens yrkande om nedsättning av prövningsavgiften ogillas.

Mark- och miljödomstolen avslår övriga framförda yrkanden som inte särskilt behandlats ovan.

ANSÖKAN

Vid VÄXJÖ TINGSRÄTT, mark- och miljödomstolen, har Lunds kommun ansökt om tillstånd till anläggande/ bibehållande av avvattningsystem med pumpstation och fördröjningsdammar samt avledning av drän- och dagvatten att i anslutning till jorddeponin på Klosterängen i Lund inom fastigheterna Norra Fäladen 4:1 och Ladugårdsmarken, Lunds kommun, Skåne län.

Yrkanden

Sökanden yrkar att mark- och miljödomstolen ger kommunen tillstånd att i anslutning till jorddeponin på Klosterängen i Lund inom fastigheterna Norra Fäladen 4:1 och Ladugårdsmarken 5:8

- anlägga/ bibehålla två stycken utjämningsmagasin/ dammar markerade som A och B på **Domsbilaga 1**,
- anlägga/ bibehålla en ny 300 mm ledning som, från dessa dammar och utmed norra delen av jorddeponin, löper på en sträcka som markerats C-D-E-F på **Domsbilaga 1**,
- bibehålla en pumpstation belägen vid underfarten till väg E22 med tillhörande överföringsledningar upp till ovannämnda dammar och med det läge som markerats med G på **Domsbilaga 1**, och
- rätt att från ovannämnda anläggningar avleda där uppsamlat drän- och dagvatten ut i befintligt dikningssystem via brunn 104 med en maximal volym 35,5 l/s mätt i utloppspunkterna H och J enligt **Domsbilaga 1**.

Lunds kommun yrkar vidare att mark- och miljödomstolen

- fastställer arbetstiden till tre år från laga kraftvunnen dom,

- fastställer tiden för anmälan om oförutsedd skada till tio år från arbetstidens utgång, och
- med utförd komplettering godkänner den till ansökan fogade miljökonsekvensbeskrivningen, samt
- att prövningsavgiften nedsätts till 5 700 kr.

Beträffande prövningsavgiften framför sökanden följande:

Mark- och miljödomstolen har i beslut fastställt prövningsavgiften till 15 000 kronor, vilket inbetalts av kommunen. Efter närmare genomgång önskar dock kommunen anföra följande rörande frågan på vilken grund prövningsavgiften i förevarande mål bör bestämmas. Med beaktande av den uppdelning i olika typer av vattenverksamhet som görs i förordningen (1998:940) om avgifter för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, är det kommunens uppfattning att ansökan bör falla under bestämmelsen i förordningens 3 kap 6 §. Med beaktande av att dikningslängden, längden på 300 mm ledningen, torde överstiga 1 000 meter men inte 10 000 meter hamnar man i avgiftsklass 6. Av detta följer enligt kommunens förmenande att prövningsavgiften, med stöd av 10 § avgiftsförordningen (1992:191), bort fastställts till 5 700 kronor.

Bakgrund och motiv för de sökta åtgärderna

Lunds kommun är lagfaren ägare till fastigheten Lund Norra Fäladen 4:1 och Lund Ladugårdsmarken 5:8. Miljödomstolen, Växjö tingsrätt, beslutade i dom av den 26 februari 2010 att från och med den 1 oktober 2012 förbjuda kommunen att nyttja det nya dikessystemet i anslutning till jorddeponin inom ovan angivna fastigheter. Kommunen överklagade miljödomstolens dom men återkallade sedermera sitt överklagande varför miljödomstolens dom vunnit laga kraft. Av domen framgår bland annat att miljödomstolen ansåg att vattenverksamheten är tillståndspliktig då kommunen inte kunnat visa att risk för skada inte föreligger. Denna ansökan syftar till att söka tillstånd för användande av det dikessystem som inte får användas efter den 1 oktober 2012 enligt ovan redovisade dom. För att säkerställa att de farhågor som miljödomstolen framförde om underdimensionering av anläggningen har denna förändrats efter nya dimensioneringsförutsättningar.

Beskrivning av projektet

Allmänt

Den ledning som passerar under jorddeponin är en ledning med diametern 300 mm. Ledningen avvattnar bl.a. dagvatten från Trafikverkets fördröjningsdamm, belägen öster om E 22. Ca 1 km nedströms deponins norra gräns mynnar dagvattenledningen i Svenshögs dikningsföretag 1954. För att säkerställa en fungerande avledning även framdeles har ett förslag till ombyggnad av dagvattenanläggningen tagit fram. Detta förslag mynnade i rekommendationen att den befintliga dagvattenledningen skulle ersättas med en ny ledning, belägen i deponiområdets norra del. Denna ledning har byggts men är för närvarande inte i drift. Vidare finns även en nyanlagd pumpstation med syftet att lyfta dagvattnet från Trafikverkets damm, samt från en vägyta som i dagsläget går ofördröjt in till den gamla dagvattenledningen, in till en fördröjningsdamm som är benämnd U 5:1. Inte heller denna pumpstation är i dagsläget driftsatt.

Förutsättningar

Det tillåtna avrinningsflödet från själva deponiområdet är 17,5 l/s. Denna siffra är baserad på att området har en storlek av 17,5 hektar, samt att det tillåtna utflödet till nedströms liggande ledningssystem är satt till 1 l/s och hektar. Det 17,5 hektar stora området har även tidigare varit inkopplat på aktuellt ledningsnät - då som jordbruksmark - varför belastningen från området med dessa förutsättningar inte ökar. Tillåtet utflöde från damm U 5:1 är 25,5 l/s och från damm U 4:2 10 l/s. Se **domsbilaga 1**. Det tillåtna flödet till nedströms ledningsnät, i brunnen som är belägen närmast nedströms brunn 104, är 65 l/s. Se **domsbilaga 1**. Detta flöde är satt med hänsyn till ledningens kapacitet.

Dagvattensystemets uppbyggnad

Fördröjning av dagvattnet från deponiområdet sker genom flödesutjämning i ett system med utjämningsmagasin/ fördröjningsdammar. Dagvattnet från deponins nordöstra del leds till damm U 5:1, medan dagvattnet från deponins västra del leds till den uppsamlade dammen U 4:2. Se **domsbilaga 1**. Den sydöstra delen av

deponin avvattnas söderut till kommunens dagvattennät och har således inte medtagits i beräkningarna för dagvattenfördröjning, eftersom den inte belastar den dagvattenledning i deponins norra del som är aktuell för detta ärende.

Nordöstra avrinningsområdet

De tillflöden som finns till fördröjningsdamm U 5:1 i områdets nordöstra del utgörs av ytavrinnande vatten från deponin inom avrinningsområdet, samt avvattningen av del av en eventuell väg norr om deponin. Utöver dessa flöden, vilka härrör till utbyggnaden av jorddeponin, finns även ytterligare ett par flöden som måste tas hänsyn till. Öster om väg E 22 finns en fördröjningsdamm, ägd av Trafikverket, vars syfte är att fördröja dagvattnet från E 22, innan det leds vidare i systemet. I denna damm mynnar även den D 300-ledning, med fortsättning inom deponiområdet, som avvattnar jordbruksmark öster om E 22. Inför utbyggnaden av E 22 gjordes av Länsstyrelsens Lantbruksenhet, numera Jordbruksverkets Vattenenhet, en utredning vilken låg till grund för dimensioneringen av fördröjningsdammen. Enligt utredningen tillåts att 18 l/s släpps från Trafikverkets fördröjningsdamm, innan det leds vidare till den D 300-ledning som passerar genom deponiområdet. Vidare har under utredningsarbetet för avvattningen av deponin upptäckts att ett område om ca 0,3 ha vägområde, utgörande en del av väg E 22 norr om bro M 926 samt vägen som korsar E 22 under denna bro, direktavleds till D 300-ledningen utan fördröjning. Fördröjningsdammen U 5:1 är utformad för att kunna omhänderta samtliga ovan nämnda flöden. Dagvattnet från deponin och vägen norr om deponin avleds ytledes till dammen. Avskärande diken anläggs i deponins norra samt dess östra kant, för att samla upp och leda dagvattnet vidare till damm U 5:1. Det vatten som via D 300-ledningen under E 22 kommer från Trafikverkets damm, samt den direktavledda ytan, har tidigare letts genom D 300-ledningen under deponin. Genom att i stället, via en nedstigningsbrunn, leda in detta vatten till en pumpstation kan man med pumpning lyfta vattnet till fördröjningsdamm U 5:1. Se **domsbilaga 1**. Den befintliga D 300-ledningen, som är belägen under damm U 5:1, proppas i utgående riktning. Med denna lösning kommer man att kunna få en fördröjning även av det tidigare direktavledda dagvattnet från den 0,3 ha stora ytan, vilket minskar belastningen på ledningen

nedströms gentemot den situation som tidigare rått. För att säkerställa att utgående flöde från dammen inte överskrider det tillåtna utflödet $18 \text{ l/s} + 7,5 \text{ l/s} = 25,5 \text{ l/s}$ förses utloppsbrunnen från damm U 5:1 med en strypning. En stående betongskiva, utformad som ett skibord, placeras i brunnen och i denna betongskiva görs ett mindre hål, vari en Mosbäckregulator monteras. Denna regulator utgör strypningen och dimensioneras så att det flöde som kan passera genom regulatoren inte överskrider tillåtet utflöde från dammen. En Mosbäckregulator är i princip utformad som en tratt och dess syfte är att virvla vattnet då det passerar därigenom. Genom att skapa denna turbulens hos vattnet undviker man den påverkan i form av ett något ökat utflöde som man vid ett stillastående vatten har vid en situation med en ökad trycknivå i brunnen, d.v.s. då vattennivån i dammen är hög. Betongskibordets ovkant utgör bräddnivån från magasinet. Normalvattenytan i dammen är +75,5. Från regleringsbrunnen leds det fördröjda dagvattnet vidare till den nylagda D 300-ledningen belägen i deponins norra gräns. Ledningen kopplas ihop med utflödet från damm U 4:2 i brunn 106, vilken är belägen närmast nedströms brunn 104, varefter det leds vidare till befintlig jordbruksledning. Se **domsbilaga 1**.

Den finns en möjlighet att den pumpstation som finns i anslutning till damm U 5:1, med syfte att pumpa det vatten som kommer från D 300-ledningen österifrån, i en framtid inte kommer att behövas. Den situation där detta kan uppkomma är om man beslutar att undergången under E 22 endast skall användas för gång- och cykeltrafik. Marken i undergången kan då höjas, varvid även ledningen kan läggas i ett högre läge. Med en sådan lösning skulle denna ledning kunna ansluta med självfall till sin fortsättning, den D 300-ledning som går norr om deponin. Vattnet österifrån kommer då inte att passera genom fördröjningsdammen. För att säkerställa att det totala utflödet från det nordöstra avrinningsområdet inte överskrider $25,5 \text{ l/s}$ kan man då välja att ytterligare strypa utloppet från damm U 5:1 som en kompensationsåtgärd.

Västra avrinningsområdet

De flöden som ingår i det västra avrinningsområdet utgörs av det ytavrinnande dagvattnet från deponin, samt från delar av den planerade vägen norr om deponin

Inom avrinningsområdet finns tre dammar - damm U 4:1 (märgelgraven), damm U 3:2 (belägen i deponins västra del) samt damm U 4:2 i områdets nordvästra del. Se **domsbilaga 1**. Från damm U 4:1 och U 3:2 avleds vattnet via diken nertill damm U 4:2, vilken utgör den slutliga fördröjningsdammen inom detta avrinningsområde. Diket mellan U 4:1 och U 4:2 utgör ett avskärande stråk från deponin mot intilliggande marker norrut. Enligt samma principer som för det nordöstra avrinningsområdet så förses även damm U 4:2 med en utloppsbrunn med reglerat utflöde, där det tillåtna utflödet är 10 l/s. Normalvattenytan för dammen sätts till +73,5. Från regleringsbrunnen rinner vattnet vidare norrut och kopplas ihop med vattnet från damm U 5:1 i brunn 106, belägen närmast nedströms brunn 104. Se **domsbilaga 1**.

Höjning av dämningarnivåer över 100-årsnivån

De regleringsbrunnar som placeras vid dammarnas utlopp är utformade med en betongskiva - ett skibord. Betongskivan i brunnen utgör bräddningsmöjligheten från magasinen och dess ovkant anger den nivå vid vilken bräddning sker från magasinen. Genom att dimensionera dammarna för ett 100-årsregn har dämningarnivåerna för 100-årssituationen satts till +76,0 m (för damm U 5:1) och +74,0 m (för damm U 4:2). För att tillskapa ytterligare kapacitet i fördröjningssystemet har emellertid bräddnivåerna höjts med 0,5 m. Detta innebär att vid en situation där 100-årsregnet överskrids kommer vattnet stanna kvar i dammarna, samt att brädda ut från dammen över intilliggande ytor. När intilliggande marknivå når bräddnivån kommer skibordet att träda i funktion och vattnet kommer att rinna vidare genom ledningssystemet. Genom att öka dämningarnivåerna med 0,5 m kommer damm U 5:1 att kunna omhänderta ca 300 m³ ytterligare. För damm U 4:2 blir motsvarande volym ca 700 m³. Den exakta ökningen av volymen är naturligtvis beroende av hur marken runt dammarna utformas. Med denna åtgärd kommer en stor mängd vatten att kunna hållas kvar inom området för jorddeponin. En dämningarnivå för damm U 4:2 på +74,5 kan anläggas utan risk för översvämning av ytvattnet norrut. Lägsta nivå för gång- och cykelbanan är ca +75,3 m och det finns således ytterligare en viss säkerhetsmarginal innan vattnet ytledes rinner norrut. För damm U 5:1 gäller att de befintliga nivåerna

på vägen i anslutning till undergången under E 22 ligger något lägre än dämningnivån i dammen. Man kan dock trots detta höja dämningnivån i dammen till +76,5, om man samtidigt säkerställer marknivåerna kring dammen genom att anlägga en vall.

Brunn 106

Den sista brunnen innan ledningen fortsätter på privat mark är den brunn som benämns 106. Den är belägen närmast nedströms brunn 104, vilken framgår av **domsbilaga 1**. I denna brunn mynnar ledningarna från de båda fördröjningsmagasinen U 5:1 och U 4:2. Utöver de flöden som kommer från dessa båda dammar finns även ett visst tillskott från jordbruksmarkerna norr om deponin. Parallellt med och norr om den nya D 300-ledningen anläggs en dräneringsledning med syfte att samla upp jordbruksdräneringen. Dräneringen kopplas sedan in till D 300-ledningen via dess brunnar. Det finns således ett tillskott till brunn 106 som är oavhängigt av deponianläggningens utbyggnad och som kommunen inte kan påverka.

Hydrologiska förhållanden

Nederbörds- och avdunstningsförhållanden

Baserat på SMHIs mätdata för Lund för åren 1961 - 1990 uppgår årsmedelnederbörden i området till 650 mm per år. Korrigerade data anger ca 730 mm som medelvärde för årsnederbörd. Avdunstningen inom denna del av Skåne anges av SMHI till ca 450 mm/år. Med en antagen medelnederbörd på 730 mm/år och en avdunstning på 450 mm/år kan nettonederbörden för det aktuella verksamhetsområdet beräknas till i medeltal ca 280 mm/år eller 9 l/s per km².

Grundvatten

Grundvattenbildning

Nettonederbörden inom det aktuella området på Romeleåsen uppgår enligt ovan till i medeltal på ca 230 mm/år. Hur stor del av nettonederbörden som bildar grundvatten beror på de lokala geologiska förhållandena och avrinningsområdets topografi. Med hänsyn till att jordlagren i områdets opåverkade delar domineras av lermorän samtidigt som markytan inom deponiområdet har en betydande lutning,

bedöms grundvattenbildningen i området vara begränsad. Merparten av netto-nederbörden kan därför förväntas infiltrera i de ytliga marklagren och avbördas från området som ytligt dräneringsvatten.

Grundvattenkvalitet

I samband med grundvattenundersökningar för den planerade ESS-anläggningen har vattenprover tagits på grundvatten från två grävda brunnar på X respektive Ladugårdsmarken 5:9 nedströms den aktuella jorddeponin. Resultat från analyserna visar att vattnet ur de provtagna brunnarna har en för området förväntad normal kemisk sammansättning; med relativt hög hårdhet, ca 14 °dH, med tämligen låg järnhalt (0,4 mg/l) och lokalt förhöjd nitrathalt (2,1 respektive 27 mg/l).

Påverkan

Den förändrade avvattningen av området förväntas inte medföra någon förändring av grundvattnets beskaffenhet inom verksamhetsområdet för den planerade vattenverksamheten.

Ytvatten

Verksamhetsområdet är beläget omedelbart norr om och i nära anslutning till en ytvattendelare inom ett lokalt höjdparti på Romeleåsen. Ytvattendelaren skiljer området norr om väg E22 från de ur naturvårdssynpunkt mer känsliga områdena söder om väg E22. Några naturliga ytvattendrag, förutom lokala öppna diken förekommer inte i området. Enstaka små vattensamlingar i äldre lertäkter eller sänkor i terrängen förekommer dock inom området, tillsammans med ett par av Vägverket anlagda utjämningsmagasin för dagvatten i anslutning till väg E22. Planområdet befinner sig helt inom Höje ås avrinningsområde. Avrinningen sker efter fördröjning vidare genom befintliga jordbruksdräneringar till dikningsföretagen Svenstorp 1954 Stångby-Vallkärra vf 1969, Norra Nöbbelövs mossar 1912 m.fl. och vidare till Önnerupsbäcken som mynnar i Höje å strax innan den rinner ut i Lommabukten/Öresund. Övergripande ekologisk status för Önnerupsbäcken var 2009 otillfredsställande och för Höje å Otillfredsställande/ Måttlig

ekologisk potential (olika delsträckor). Målet är att uppnå God ekologisk status 2027 för Önnerupsbäcken och God ekologisk status 2027 för Höje å. Övergripande kemisk status för vattendragen är God.

Omhändertagandet av avrinningen inom verksamhetsområdet kommer att ske via lokala utjämningsmagasin som utformas i anslutning till befintliga småvatten på de aktuella fastigheterna. De förändrade förhållandena bedöms utgöra ett positivt tillskott för livsbetingelserna för den vattenrelaterade floran och faunan i området.

Dimensionering

Dimensioneringsförutsättningar

Dimensioneringen av fördröjningsdammarna är gjorda enligt gällande branschstandard, angivna i Svenskt Vattens publikation " P 90 - Dimensionering av allmänna avloppsledningar", nedan benämnd P 90. Enligt P 90 gäller att öppna dagvattenanläggningar skall dimensioneras för ett s.k. 10-årsregn, d.v.s. ett regn som statistiskt sett återkommer var 10:e år. Med de ändringar i klimatet som kan ses och än mer befaras påverka nederbördssituationen framöver med mer intensiva regn som följd, har det emellertid blivit mer vanligt att hantera även större regn än 10-årsregn. För att säkerställa en fungerande avvattning även för kraftigare regnscenarier i framtiden har det därför i detta område valts att utföra dimensioneringen av fördröjningsdammarna för ett 100-årsregn.

Deponin är ännu inte färdigställd, vilket innebär att marken delvis utgörs av "råa" jordtytor. När anläggningen i framtiden är klar och omvandlad till ett strövområde kommer vegetationen som då etablerat sig att bidra till att avrinningen från deponin blir mindre än under anläggningsskedet.

Dimensionerande flöden

Som tillåtet utflöde till befintlig dagvattenledning vid brunn 106 har 1 l/s och hektar använts som dimensionerande flöde. Det dimensionerande flödet för nedströms liggande dikningsföretag Svenshög 1954 har ett dimensionerande flöde på 1,2 l/s och hektar. Den yta som, innan deponin anlades, varit påkopplad på ledningen

utgörs av 17,5 ha. Därmed har det tillåtna dagvattenflödet ut från deponiområdet till ledningen även fortsättningsvis satts till 1 l/s och ha x 17,5 ha = 17,5 l/s. Enligt den utredning som Länsstyrelsens Lantbruksenhet, numera Jordbruksverkets Vattenenhet, gjorde inför dimensioneringen av Trafikverkets fördröjningsdamm öster om E 22 tillåts 18 l/s avledas till D 300. Det totala tillåtna flödet från området blir således 17,5 l/s + 18 l/s = 35,5 l/s. Utöver deponiområdet samt Trafikverkets damm, genom vilken även uppströms liggande jordbruksområden passerar, är även del av MAXlab-fastigheten öster om E 22 påkopplad på systemet. Fastigheten ligger inom avrinningsområdet för D 300-ledningen och har således även tidigare avvattnats till ledningen genom jorddeponin. I gällande detaljplan för MAXlab har kravet ställts att dagvattnet från planområdet ska fördröjas till 1 l/s och hektar för ett 100-årsregn. Dagvattnet från denna fastighet fördröjs således innan det når aktuell dagvattenledning. Vidare passerar detta vatten även genom Trafikverkets damm, innan det mynnar i den ledning som passerar under deponiområdet.

Dagvattenberäkningar

För beräkning av dagvattenflöden och fördröjningsbehov har P 90 använts.

Beräkningarna är gjorda enligt Dahlströms formel, där Z-värdet är satt till 16.

Avrinningskoefficienter

De avrinningskoefficienter som valts ses i tabellen nedan. Avrinningskoefficienten, som har ett värde mellan 0 och 1, är ett mått på markens genomsläpplighet. Ett lågt värde anger en yta där en stor del av dagvattnet fångas upp i marken (som t.ex. en gräsyta) medan ett högt värde anger att man har en stor och snabb avrinning från ytan (t.ex. väg- och takytor).

<u>Typ av yta</u>	<u>Avrinningskoefficient</u>
Deponiområde	0,12
Vägområde	0,8

Tabell 1 - Avrinningskoefficienter

Enligt P 90 är avrinningskoefficienten för "Odlad mark, gräsyta, ängsmark e.t.c." 0-0,1. Marken inom deponiområdet kommer i ett färdigställt skede att utgöras av gräsytor/ ängsmark. Eftersom deponin utgör en kuperad terräng är det inte rättvisande att använda detta låga värde, då avrinningen ökar i och med att lutningen är stor. P 90 anger vidare att "Park med rik vegetation samt kuperad bergig skogsmark" har en avrinningskoefficient på 0,1. Denna koefficient har ansetts vara mer rättvisande men för att ytterligare öka säkerheten har värdet höjts. Den avrinningskoefficient som ansatts är därför 0,12. För vägområdena gäller enligt P 90 att en asfalterad yta motsvarar värdet 0,8.

Fördröjningsbehov

Fördröjningsbehovet har beräknats för såväl 10- som 100-årsregn, även om dimensioneringen sedan gjorts för ett 100-årsregn. Det totala deponiområdet delas upp i tre avrinningsområden, där det södra avleds till kommunens dagvattensystem och således inte är aktuellt för påkoppling till dagvattenledningen norr om deponin. Det nordöstra avrinningsområdet avvattnas till fördröjningsdammen U 5:1 och det västra till damm U 4:2. Utöver jorddeponin har i dessa beräkningar även medtagits ytor för den eventuella vägen direkt norr om deponin. I dagsläget finns där en befintlig grusad cykelbana men tankar finns på att i framtiden ersätta denna med en väg för biltrafik. För att säkerställa att en eventuell utbyggnad av vägen inte kommer att överbelasta dagvattensystemet har därför ytan tagits med. I beräkningarna har antagandet gjorts att den befintliga, grusade vägen ersätts av en asfalterad väg med bredden 6 m. Ungefär mitt på vägsträckningen befinner man sig på en högpunkt, vilken utgör en naturlig vattendelare för avrinningen. Öster om denna antas vägvattnet ledas till damm U 5:1 för fördröjning och väster om höjdpunkten avleds vattnet till damm U 4:2. Vidare upptäcktes i ett tidigare utredningsskede att det finns en vägyta inom E 22:ans vägområde som inte passerar genom Trafikverkets fördröjningsdamm, utan direktavleds till dagvattenledningen under jorddeponin. I den föreslagna framtida lösningen för dagvattenhanteringen kommer detta vatten att ledas in i damm U 5:1 för fördröjning. Således är denna yta, som utgör ca 0,3 ha, medtagen i de ytor som fördröjs i U 5:1.

De ytor som avleds till båda dammarna ses i tabell 2 nedan.

Typ av yta	Deponi	Eventuell väg norr om deponin	Vägområde från E22
<u>Damm</u>	<u>(m²)</u>	<u>(m²)</u>	<u>(m²)</u>
U 5:1 (nordost)	24 000	1 350	3 000
U 4:2 (nordväst)	81 000	2 100	-

Tabell 2 - Storleken på de ytor som fördröjs i de båda fördröjningsmagasinen

För att få en bra fördelning storleksmässigt mellan de två fördröjningsdammarna U 5:1 och U 4:2 har det tillåtna utloppsflödet för damm U 5:1 satts till 7,5 l/s + 18 l/s = 25,5 l/s. Tillåtet utflöde från damm U 4:2 blir då 17,5 l/s - 7,5 l/s = 10 l/s, eftersom det tillåtna utflödet från deponiområdet totalt är 17,5 l/s.

Med ovan angivna indata fås fördröjningsbehovet för de båda dammarna. I tabell 3 nedan redovisas såväl erforderlig fördröjning för 10-årsregnet som för 100-årssituationen.

Fördröjningsbehov	10-årsregn	100-årsregn
<u>Damm</u>	<u>(m³)</u>	<u>(m³)</u>
U 5:1 (nordost)	150	500
U 4:2 (nordväst)	300	1 000
Totalt fördröjningsbehov	450	1 500

Tabell 3 - Fördröjningsbehovet för de båda fördröjningsmagasinen

Påverkan från den direktavledda ytan

För att få en bild av vilken påverkan den 0,3 ha direktavledda vägytan har på dagvattenflödena har några illustrerande beräkningar gjorts för detta flöde. En asfaltyta har en snabb avrinning och eftersom det är korta avstånd till dess huvudledningen för dagvatten nås har en flödesberäkning enligt P 90 gjorts för ett regn med 10 minuters varaktighet. För en regnsituation med ett statistiskt återkommande 10-årsregn medför detta en avrinning från dessa 0,3 ha på 51 l/s.

Om en fördröjningsanläggning skulle anläggas för att fördröja dagvattnet från 0,3 ha asfaltsyta till ett utflöde på 1 l/s och hektar skulle detta magasin behöva vara ca 125 m³ för ett 10-årsregn och ca 375 m³ för att kunna fördröja ett 100-årsregn. Att jämföra dess siffror rakt av mot de angivna fördröjningsvolymerna ovan är inte helt rättvisande, eftersom vissa synergieffekter uppkommer då flera ytor samverkar. Det ger dock en viss känsla för den påverkan de direktavledda ytorna har på fördröjningsbehovet. Det finns således stora vinster att göra genom att den föreslagna och delvis utförda lösningen för dagvattenfördröjning inom jorddeponin också tas i drift. Man kan då fördröja även dessa ytor och på så sätt minska belastningen på ledningsnätet nedströms.

Rådighet

Kommunen är lagfaren ägare till fastigheterna Lund Norra Fäladen 4:1 och Lund Ladugårdsmarken 5:8.

Samråd

Lunds kommun lämnade den 5 december 2008 på begäran av länsstyrelsen in ett samrådsunderlag i ärendet rörande vattenverksamhet till länsstyrelsen i Skåne län. Länsstyrelsen utsände detta underlag till berörda markägare till fastigheten X den 15 januari 2009. Den 10 mars 2009 sände Lunds kommun samma samrådsunderlag till enskilda som berörs av vattenverksamheten. Länsstyrelsen i Skåne län har i beslut den 31 mars 2010 beslutat att vattenverksamheten inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Kompletterande samråd

Med anledning av ett föreläggande från mark- och miljödomstolens har ett kompletterande samråd hållits. Samrådet har skett dels genom kungörelse i dagspress och dels genom brevutskick till fastighetsägare och dikningsföretag enligt den förteckning som tagits fram av T L, Jordbruksverket. Inom ramen för samrådet har yttranden/ erinringar inkommit från följande.

P D har yttrat sig via ombudet jur.kand. N H, P D är ägare till fastigheten X. P Ds fastighet är den fastighet som är belägen närmast utloppspunkterna från deponin och är den fastighet på vilken brunn 104 är belägen. P D är också delägare i Svenshögs dikningsföretag år 1954, vilket är beläget som nummer två nedströms utlopps-punkterna.

Svenska kyrkan, Domkyrkorådet i Lund, har avgett yttrande. Domkyrkorådet har inte angett vilken fastighet eller dikningsföretag som man är ägare eller delägare i. Av T Ls förteckning framgår det att även Domkyrkorådet är delägare i Svenshögs dikningsföretag år 1954, vilket då torde vara i denna roll som yttrandet skett.

P B och U J har avgett yttrande dels som delägare i Norra Nöbbelövs dikningsföretag år 1912 och dels som ägare till ett oreglerat dike om 300-400 meter. Kommunen har inte kunnat utreda var detta dikningsföretag skulle kunna vara beläget och det finns inte heller upptaget i den förteckning som framtagits av T L. Med beaktande av dess beteckning torde dock detta företag vara beläget väl nedströms i systemet.

M H har avgett två yttranden, dels som företrädare för Lunds stift och dels som företrädare för Flädie-Fjelie dikningsföretag 1942 och Önnerups dikningsföretag 1925 och 1902. Samtliga dessa dikningsföretag är belägna mycket långt ner i systemet i nära utloppet till Höje å.

Förutom P Ds är samtliga andra yttranden/ erinringar avfattade på samma sätt och det enda som egentligen skiljer är avsändaren. Av dessa yttranden framgår sammanfattningsvis att man är orolig för vilken påverkan kommunens tillskott av vatten kommer att medföra, både kvantitets- och kvalitetsmässigt, på nedströms liggande anläggningar och man anser att sakkunnig markavvattningsutredare bör tillsättas. I samtliga inlagor motsätter man sig att kommunen medges tillstånd.

P Ds yttrande är omfattande. Sammanfattningsvis framgår att P D har flera synpunkter på underlagsmaterialet, tidigare samråd m.m. och anser att kommunens brister i dessa hänseenden är väsentliga. P D framför även oro för att nu sökt verksamhet kan medföra risker för skador på bl.a. befintliga ledningar. P Ds uppfattning är att tillstånd inte skall medges.

Sakägare

Som sakägare har sökanden uppgivit de fastighetsägare eller förrättningsföretag, som är belägna uppströms Vattenavledningsföretaget Nöbbelövs mosse 1996.

Geologi

Jordlager

Den naturliga lagerföljden hos jordlagren i området kan vanligtvis indelas i fyra principiella enheter:

- Postglaciala jordlager, vilka sporadiskt kan uppträda som spridda, upp till ca 3 m mäktiga begränsade förekomster i avloppslösa sänkor i terrängen. Jordlagren domineras vanligtvis av organiska sediment (torv, gyttja eller gyttjelera) eller finkorniga sediment med inslag av organiskt material, svämsediment.
- Övre glaciala jordlager, som normalt i området påträffas direkt under matjordstäcket. Lagren består av lermorän med en lerhalt inom intervallet 25 - 40 %. Mäktigheten hos dessa lager uppgår vanligtvis till upp mot 5 m. Inslag av tunna sandiga-siltiga skikt kan förekomma.
- Mellanliggande glaciala lager, som främst består av sorterade sandiga och siltiga issjö- och isälvsavlagringar. Lagren uppträder relativt frekvent men med blygsam mäktighet inom området och kan uppträda såväl i anslutning till markytan som i form av skikt och linser insprängt i den övriga lagerföljden.
- Undre glaciala jordlager, bestående av en mycket fast lagrad lermorän, vilken uppträder som en ca 5-15 m mäktig sammanhängande enhet över merparten av den aktuella delen av Romeleåsen.

Berggrund

Berggrundens övre del inom det aktuella området består av colonusskiffer, en tämligen sprickfattig lerskiffer från Silurperioden. Skiffrens mäktighet har uppskattas till mellan 600 och 1000 meter inom det aktuella området. Med undantag från de översta metrarna i anslutning till kontakten med jordlagren, är skiffern vanligtvis förhållandevis tät och uppvisar låg vattenförande förmåga. Lokalt kan överytan på skiffern dock vara något mer uppsprucken inom en övergångs zon mot den ovanliggande lermoränen. Lokalt i området genomsätts berggrunden av längre sprickzoner i nordväst- sydostlig riktning, i många fall i kombination med diabasgångar i samma riktning.

Planfrågor***Översiktsplan***

I Lunds kommuns översiktsplan, ÖP, från 1998 är det aktuella verksamhetsområdet avsatt för deponering av schaktmassor. I anslutning till den norra gränsen finns ett område avsatt som vägreservat. Här finns idag anlagd en gång- och cykelväg. Väster och söder om verksamhetsområdet är aktuell markanvändning angiven som bebyggelse. Förslag till ny ÖP fastställdes i kommunen i oktober 2010. I förslaget till ny ÖP finns inga förändringar planerade för verksamhetsområdets användning.

Detaljplan

Enligt detaljplanen för området L659 är verksamhetsområdet för den planerade vattenverksamheten avsatt som grönområde och deponi, samt i framtiden avsett för rörligt friluftsliv. Genomförandetiden för gällande detaljplan gick ut 2012-06-13. Planen syftar till att kunna använda ett stadsnära område för deponering av kommunens schaktmassor. Deponeringen ska ske så att området successivt kan planteras och användas för rekreatiönsändamål.

Riksintressen

I direkt anslutning till verksamhetsområdet förekommer endast riksintresset Väg E22 enligt 3 kap 8§ miljöbalken. Väg E22 ingår i det nationella stamvägnätet och är en del av den svenska delen av "Trans European Network" (TEN) och är därför

utpekad som väg av riksintresse beslutat av Vägverket 1999-09-10. På något längre avstånd, ca 1 km från verksamhetsområdet, förekommer ett stort område som omfattas av riksintresse för naturvård, Hardeberga-Södra Sandby- Dalby - Krankesjön. Området innefattar bl.a. delområdena Kungsmarken, Maskängen, Sularpskärrret, Fågelsångsdalen och Sularpsbäcken.

Naturvård och Natura 2000

Inom och i nära anslutning till det aktuella verksamhetsområdet förekommer inte några naturskyddade områden. De närmaste områdena med högt skyddsvärde ur natursynpunkt är Kungsmarkens naturreservat och den söder om Kungsmarken belägna slättermarken Maskängen, som också utgör ett naturreservat. Dessa områden är belägna ca 2 - 3 km mot sydost, söder om väg E22, i närheten av Kungsmarken. Ett flertal rödlistade växt- och djurarter förekommer inom reservatsområdet, t.ex. klockgentiana, majnycklar, humlesuga, kalkkärrsgrynsnäcka, större vattensalamander och raphöna. Kungsmarken genomkorsas från norr till söder av Glomsbäcken, som rinner fram i en markerad dal. Bäckens har dämats upp i Glomsjön i områdets mitt. Glomsjön utgör en naturligt eutrof sjö. Enligt Länsstyrelsens bevarandeplan för Natura 2000-området är de största riskerna för skada på områdets värden tillförsel av näringsämnen, förändringar av grundvattennivån och övrig hydrologi samt otillräcklig hävd.

Efterbehandling, i syfte att skapa ett friluft- och rekreationsområde, pågår av färdigdeponerade områden med gräs- och buskvegetation. Lokalt förekommer läplanteringar med låga träd av olika typer. Vegetationen i områdets närmaste omgivning är präglad av jordbruksverksamheten respektive den pågående deponeringen av överskottsmassor i området. Inom området finns idag två äldre märkegravar, bågkantade med träd. Märgelgravarna avses i framtiden komma att ingå som element i de utjämningsmagasin som planeras för dagvattenhanteringen i området varför någon mer omfattande förändring av nuvarande flora och fauna i anslutning till dessa inte förväntas.

De Natura 2000-områden som är belägna i närheten av verksamhetsområdet bedöms inte påverkas av den planerade vattenverksamheten. Förhållandena inom dessa områden styrs helt av yt- och grundvattenförhållanden söder om vattendelaren vid väg E22 och påverkas således inte av avrinningen från verksamhetsområdet.

Dikningsföretag

Sökanden hänvisar till Jordbruksverkets utredning, av vilken bl.a. följande framgår.

Avrinningsområde

Att flytta vatten till ett annat avrinningsområde är tillståndspliktigt, vilket innebär att vattnet har rätt att rinna den naturliga vägen. Den största delen av deponiområdet ligger inom avrinningsområdet till "Svenshögs dikningsföretag år 1954" och ska även fortsättningsvis avvattnas hit. Marken var täckdikad innan deponin påbörjades, och inkopplad på befintliga dräneringsledningar norrut. Avrinningsområdet har minskat något genom att dagvatten från bebyggelse i söder avleds genom allmänna dagvattensystemet.

Enskilda rörledningar/diken

Om en vattenanläggning (rörledning/ dike) inte är reglerad eller annat överenskommit, så betraktas den som ett tillbehör till fastigheten där den fysiskt ligger. Det är fastighetsägaren som ansvarar för erforderligt underhåll. Det finns en dräneringsledning med diametern 300 mm genom deponiområdet på fastigheten FÄLADEN 4:1. Enligt upprättade täckdikningsplaner fortsätter den därefter som en ledning med diametern 375 mm först över fastigheten LADUGÅRDSMARKEN 5:8 och därefter på X. Enligt täckdikningsplaner är lutningen 9:1000 resp. 13:1000.

Dikningsföretag

När flera fastighetsägare var beroende av markavvattning gjorde man ett markavvattningsföretag, oftast kallat dikningsföretag. I detta fall ansluter den enskilda ledningen till "Svenshögs dikningsföretag år 1954". Huvudavledningen ut till Öresund är reglerad genom olika dikningsföretag. Avrinningen från deponiområdet

kommer att fördröjas, och påverkan på vattenanläggningarna nedströms avklingar med avståndet. En bit nedströms finns även Nöbbelövs mosse som enligt förrättning blivit ett stort utjämningsmagasin för dagvatten från norra Lund.

Anslutning

De berörda dikningsföretagen är dimensionerade för att ta emot yt- och dräneringsvatten från hela avrinningsområdet avseende odlings- och naturmark.

Avloppsvatten är framförallt spillvatten men om dagvattenavledning görs för ett samhälles räkning, dvs dagvattnet ingår i ett verksamhetsområde för dagvatten, hanteras dess utsläpp som avloppsvatten. Kostnaderna för driften av en med markavvattningsintresset gemensam anläggning fördelas med hänsyn till mängd, slag och vad som är skäligt. Enligt Lag med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet får avloppsvatten anslutas till diken eller rörledningar som ursprungligen anlagts för markavvattning om det kan ske med väsentlig fördel. Bestämmelsen kan tolkas så att det måste ske en teknisk prövning av att anslutning kan ske m.h.t. kapaciteten i dikningsföretagets anläggningar. Därför utförs oftast utjämningsmagasin före inkoppling. Om området inte ingår i ett verksamhetsområde för dagvatten är det inte fråga om avloppsvatten. Ansvar för dagvattnet blir en enskild angelägenhet och det prövas som markavvattning. Krav på kvalitet kan ställas i samband med bygglov och liknande.

Växt- och djurliv

Den planerade vattenverksamheten bedöms inte påverka vegetationen, djurlivet eller ytvattenförhållandena i området.

Infrastruktur

Inga sättningar förutses uppkomma till följd av den planerade vattenverksamheten. Därför bedöms inte vattenverksamheten påverka byggnader, vägar eller järnvägar i området.

Kulturmiljö

Mot söder och väster gränsar verksamhetsområdet mot bebyggelsen i Lund. Denna är i sig klassad som skyddsvärd ur kulturmiljösynpunkt. Ca 1 km söder om verksamhetsområdet förekommer ett område av riksintresse för kulturmiljö, Kungsmarken - Fågelsångsdalen. Området utgör en fornlämningsmiljö med lämningar efter ett medeltida biskopssäte med agrarhistoriska spår i dalgångsbygden kring Sularpsbäcken. Ca 2,5 km nordost om verksamhetsområdet börjar ett annat område med riksintresse för kulturmiljö, Lackalänga - Västra Hoby. Området karaktäriseras av dalgångsbygd och odlingslandskap med karaktär av slättbygd kring Kävlingeån och koncentration av fornlämningar längs med höjdryggen söder om Lackalänga. Området ligger idag i gränslandet mellan stadsbebyggelsen och jordbruksmarken. Den topografiska utformningen gör att området är väl exponerat och utgör ett utpräglat landskapselement. Enstaka fornlämningar finns i närområdet och inom området har förekommit förhistoriska boplatser. Arkeologiska undersökningar av området har genomförts och länsstyrelsen har i beslut meddelat att det inte föreligger hinder att fortsätta den planerade verksamheten med deponering av massor i området.

Den planerade vattenverksamheten förväntas inte ha någon påverkan på kulturmiljön i och kring Lund.

Rekreation och friluftsliv

Grönområdena i anslutning till bebyggelsen inom Norra Fäladen bedöms vara av vikt för rekreation och friluftsliv.

Den planerade vattenverksamheten bedöms inte påverka rekreation och friluftsliv i anslutning till det aktuella verksamhetsområdet.

Miljö kvalitetsnormer

Länsstyrelsen i Kalmar län, Vattenmyndigheten i Södra Östersjöns vattendistrikt, har med stöd av 4 kap. 8 § förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön, angivit föreskrifter om kvalitetskrav för vattenförekomster i distriktet

(08FS 2009:81). Enligt dessa anges att "Kvalitetskraven för ytvattenförekomster syftar till att samtliga ytvattenförekomster ska uppnå Hög eller God ekologisk status och God kemisk ytvattenstatus senast den 22 december 2015, om de inte omfattas av bestämmelserna om konstgjorda och kraftigt modifierade vattenförekomster" enligt 7 och 8 §§ eller av bestämmelserna om undantag i 9-11 §§ i nämnda förordning. För Höje å gäller att målet "God ekologisk potential" skall vara nått år 2027 och "God kemisk ytvattenstatus" skall vara nått 2015. För år 2009 gällde att Höje å hade Måttlig/ Otillfredsställande ekologisk potential men God kemisk ytvattenstatus.

Den planerade vattenverksamheten bedöms inte medföra att de aktuella miljökvalitetsnormerna överträds.

Miljömål

Nationella miljömål

Riksdagen antog i april 1999 de 15 övergripande nationella miljömålen vilka senare kompletterats med ett tillkommande mål år 2005. Målen beskriver det tillstånd inom de olika områdena som är hållbart på lång sikt. Man strävar efter att alla målen ska uppfyllas inom en generation och därför ska alla viktiga åtgärder vara genomförda till år 2020. Det miljömål som bedömts vara av betydelse för detta projekt är följande:

- Grundvatten av god kvalitet - Grundvattenkvaliteten i området bedöms inte påverkas negativt av den planerade vattenverksamheten. Inte heller bedöms den planerade bortledningen av dag- och dräneringsvattenmängder utgöra ett hot mot grundvattentillgången i området.
- Myllrande våtmarker - Anläggandet av nya utvidgade fördröjningsmagasin för dagvatten förväntas kunna ge ett positivt tillskott till livsmiljön för vattenlevande arter i området.
- Ett rikt odlingslandskap - Den nuvarande jordbruksdriften i området bedöms inte påverkas av den förändrade bortledningen av dag- och dräneringsvatten från verksamhetsområdet.

Regionala miljömål

Länsstyrelsen i Skåne län har inom ramen för de övergripande miljömålen satt upp delmål för Skåne. De regionala miljömålen antogs i november 2003. För projektets vidkommande överensstämmer de regionala miljömålen i allt väsentligt med de nationella och behandlas därför inte vidare här.

Lokala miljömål

I Lunds kommun arbetar man sedan 2001 med lokala miljömål utgående från de nationella miljömålen. För närvarande är 13 miljömål aktuella och för den planerade vattenverksamheten överensstämmer de tillämpliga lokala miljömålen med de ovan redovisade nationella målen.

Buller, emissioner och lukt

I samband med utförandet av nödvändiga anläggningsarbeten kommer utsläpp från entreprenadmaskiner att alstras. Då det rör sig om en begränsad tid och i närheten av den pågående trafiken på E22 bedöms detta endast ringa påverka luftkvaliteten i området. I den färdiga anläggningen kommer vattenbortledning att ske med eldrivna pumpar varför inget utsläpp av främmande ämnen förväntas.

Under anläggningsfasen kommer buller och vibrationer från maskiner att alstras. Då det rör sig om en begränsad tid bedöms detta endast ringa påverka ljud- och vibrationsbilden i området. I den färdiga anläggningen kommer vattenbortledning att ske med eldrivna pumpar varför varken störande buller eller vibrationer förväntas uppkomma.

Skadeförebyggande åtgärder

De risker som är förknippade med den planerade vattenverksamheten är primärt knutna till förekomsten av riklig nederbörd och härigenom uppkomna stora dagvattenmängder. Till skydd för nedströms belägna områden kommer utjämningsmagasin att utföras i vilka uppkomna dagvattenmängder ska magasineras för att utjämna flödet till de nedströms belägna ledningssystemen. Utjämningsmagasinen dimensioneras för ett nederbördstillfälle med en statistisk återkomsttid

på 100 år. Utjämningsmagasinen och överföringsledningarna dimensioneras vidare med kontrollfunktioner på sådant sätt att avrinningen från verksamhetsområdet inte ska överskrida det tidigare dimensioneringsvärdet för jordbruksdräneringen inom området på 1 l/s per ha nedströms verksamhetsområdet.

Tillåtlighet

Sökanden framhåller med beaktande av vad som anförts i målet och att de vattenvolymer som avleds från nu aktuellt område inte kommer att öka uppstår det inte heller någon ökad belastning på nedströms liggande system. Det torde därför inte finnas behov av någon omprövning av något nedströms liggande dikningsföretag. Härtill kommer att vattenkvaliteten på de vattnen som avleds från området inte i någon nämnvärd grad skiljer sig mot dränvatten från jordbruket. Vad gäller den tillåtlighetsprövning som ska göras enligt 11 kap 6 § miljöbalken är det kommunens bedömning att den sökta verksamheten, genom de yrkanden och förslag på villkor som nu presenterats, inte riskerar att medföra skada eller någon oacceptabel olägenhet för nedströms belägna fastigheter och dikningsföretag. Kommunen har tittat på andra möjligheter att kunna avleda vattnet från området. Bland annat har man utrett alternativet att anlägga en separat ledning förbi P Ds fastighet och även tittat på möjligheten att avleda nu aktuella vattenvolymer söderut längs med E22. Dessa alternativ är dock kostsamma och skulle det sistnämnda alternativet förordas kommer redan utförda anläggningar inom området, till en kostnad om ca 1,5 miljoner kronor, bli delvis onyttiga. Med beaktande härav och det faktum att den sökta verksamheten inte bedöms medföra någon skada på nedströms liggande anläggningar är det kommunens uppfattning att nyttan med de sökta åtgärderna får anses vara i det närmaste uppenbar.

Vad gäller bestämmelsen i 3 kap 6 § lag (1998-812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet gör kommunen följande bedömning.

Till trots att viss volym av det vatten som avleds från området skulle kunna vara att anses som avloppsvatten anser kommunen inte att man i detta mål skall åläggas några ytterligare krav på underhåll av nedströms belägna diken och ledningar, detta

särskilt som kommunen redan i dagsläget är delägare i de fyra längst uppströms belägna dikningsföretagen. Härtill kommer det faktum att både kvantiteten och kvaliteten på det vatten som avleds ner i systemet inte i nämnvärd grad skiljer sig mot det vatten som tidigare avletts från området.

Kontroll och uppföljning

Sökanden föreslår, att senast två månader efter lagakraftvunnen dom ska ett kontrollprogram för den sökta verksamheten ha getts in till tillsynsmyndigheten.

De vattenmängder som avbördas från den aktuella anläggningen är direkt avhängiga den lokala nederbörden. Anläggningens fördröjningssystem är dimensionerat med avseende på en specifik nederbördssituation, nämligen regn med statistisk återkomsttid av 100 år. Fördröjningssystemet är utformat så att flödet ut från anläggningen inte ska överskrida 35,5 l/s. Detta sker genom att utloppen från dammarna stryps med hjälp av flödesregulatorer, s.k. Mosbäckregulatorer. Dessa installeras vid utloppen från dammarna U4:2 och U5:1. Bräddningsnivån i utloppsbrunnarna har dock förhöjts ytterligare några decimeter i förhållande till dimensioneringsnivån för 100-års regn. Vid tillfällena, då nederbörden överstiger 100-års regn, eller motsvarande avrinning från deponin uppstår, kommer således utjämningsmagasinen att brädda över sin maxnivå utan att det dimensionerande flödet från regulatorerna överskrids. I samband med bräddningen kommer vattnet att översvämma närbelägna, invallade områden på kommunens fastighet, detta för att tillförsäkra att det dimensionerande flödet i brunn 106 inte överskrids.

Risk för sakskada

Av den utredning som presenterats i målet framgår, att de vattenvolymer som kommunen yrkar tillstånd att få bortleda från området (35,5 l/s) kommer inte att överstiga de vattenvolymer som tidigare avletts ner genom systemet. Härtill kommer att de nu sökta volymerna kommer att innehållas även under situationer med kraftig nederbörd genom att avledandet vid var och en av utsläppspunkterna H och J kommer att regleras genom s.k. mossbäckregulatorer vilka inte kommer medge avledande av större volymer. Kommunen föreslår vidare villkor med krav på

innehållande av ovan angivna volymer. Därför är det kommunens bestämda uppfattning att risken för skada på nedströms liggande fastigheter är mycket liten och att risken torde minska ju längre ner i systemet man kommer. Med beaktande härav är det kommunens uppfattning att endast P D och Svenshögs dikningsföretag år 1954 kan löpa någon som helst reell risk att skadas genom den sökta verksamheten. Kommunen bedömer därför att endast dessa kan vara att anse som sakägare i målet.

Förslag till villkor

Sökanden föreslår följande villkor:

- a) Den sökta verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som angivits i ansökan jämte bilagor samt enligt vad kommunen i övrigt har uppgett eller åtagit sig i målet.
- b) De vattenvolymer som avleds från området via utloppspunkterna H och J får tillsammans vid varje tillfälle inte överstiga 35,5 l/s.
- c) Under tiden för anmälan om oförutsedd skada ska kommunen varje år kontrollera kvaliteten på det vatten som avleds från området.
- d) Senast två (2) månader efter lagakraft vunnen dom ska ett kontrollprogram för den sökta verksamheten ha getts in till tillsynsmyndigheten.

TIDIGARE BESLUT

Länsstyrelsens i Skåne beslut den 28 mars 2008, dnr 535-19428-08.

Miljödomstolens i Växjö dom den 8 september 2008, mål M 1163-08. I denna dom upphävs länsstyrelsens beslut.

Miljödomstolens i Växjö dom den 26 februari 2010, mål M 1200-09. I denna dom förbjöds Lunds kommun att nyttja det nya dikessystemet inom fastigheterna Lund Norra Fäladen 4:1 och Lund Ladugårdsmarken 5:8.

Miljööverdomstolens, Svea Hovrätts, slutliga beslut den 29 april 2010, M 2185-10.

Miljöprövningsdelegationens vid Länsstyrelsen i Skåne län beslut den 16 december 2010, 551-9862-06 1281-61-003. I detta beslut ges Lunds kommun tillstånd till uppläggning av inert avfall på fastigheten Lund Norra Fäladen 4:1.

Mark- och miljödomstolens i Växjö dom den 17 juni 2013, mål M 139-11. Målet rörde överklagande av miljöprövningsdelegationens beslut att meddela tillstånd till uppläggning av inert avfall.

INKOMNA YTTRANDEN

Allmänna intressen

Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten och Myndigheten för samhällsskydd och beredskap har alla avstått från att yttra sig.

Länsstyrelsen i Skåne län

Länsstyrelsen tillstyrker att tillstånd lämnas samt har anfört följande. ~~har meddelat,~~ att av ansökan framgår att kommunen gjort flödesberäkningar och dimensionerat anläggningen så att den fördröjer vattnet och därmed kommer vattenmängden från brunn 106 inte att överstiga den mängd som tidigare varit fallet. Anläggningen kommer därmed inte att innebära några negativa konsekvenser för nedströms beläget dikningsföretag och recipient. Med hänvisning till ovanstående har länsstyrelsen inga ytterligare synpunkter vad gäller vatten-verksamheten.

Miljönämnden i Lunds kommun

Miljönämnden i Lunds kommun har tillstyrkt att tillstånd lämnas samt har bl.a. framfört följande. Önnerupsbäcken, det delavrinningsområde inom Höje å som den aktuella vattenverksamheten berör, är hårt belastad och området drabbas regelbundet av höga vattenflöden med översvämningar som följd. Enligt VISS, Vatteninformationssystem Sverige, har Önnerupsbäcken otillfredsställande ekologisk status och kvalitetskravet är att vattendraget ska uppnå God ekologisk status år 2027. När det gäller vatten-verksamheten vid Klosterängshöjden är en av

de viktigaste aspekterna att dikningsföretagen nedströms och i förlängningen Önnerupsbäcken inte påverkas negativt. Därför måste de planerade utjämningsmagasinen konstrueras så att de kan ta emot och lagra stora volymer vatten för att sedan släppa ut ett utjämnat vatten-flöde till dikningsföretaget nedströms. Detta har kommunen tagit fasta på och dimensionerat magasinen för att klara minst 100-årsflöden vilket är positivt. En annan viktig aspekt för att kunna uppnå god status i Önnerupsbäcken är att vattnet som lämnar anläggningen vid jorddeponin måste ha en kvalitet som, när det gäller kemisk - fysikaliska parametrar, motsvarar god kemisk och ekologisk status för Önnerupsbäcken. Det kontrollprogram som kommunen avser upprätta måste därför vara så omfattande och innehålla relevanta parametrar samt mätmetoder att det säkerställs att vattnet ut från anläggningen inte försvårar möjligheterna att uppnå miljö kvalitetsnormerna god ekologisk och kemisk status i recipienten Önnerups-bäcken. Miljöförvaltningen noterar vidare att ansökan saknar förslag till underhålls- villkor för de vattenanläggningar som ansökan avser. För undvikande av framtida problem och tvister bör ett kommande tillstånd även innehålla någon form av villkorsreglering avseende dessa frågor. Sammanfattningsvis anser miljönämnden att den ansökta åtgärden i allt väsentligt uppfyller kraven i miljöbalken och att Lunds kommuns yrkanden kan beviljas.

Enskilda intressen

Svenska Kyrkan

Svenska Kyrkan har i yttrande meddelat, att fastigheten Lund Ladugårdsmarken 5:9. är genom jordbruksarrende upplåten till H R och J H

P D, fastighet X

P D, fastighet X, yrkar att tillstånd inte ska lämnas för anläggningen på befintlig utredning och med de tilläggsyrkanden som sökanden angett. I andra hand yrkar han att tillstånd lämnas först efter kompletterande utredning.

Vidare yrkar P D

1. att strömmande volymer ska mätas kontinuerligt vid punkt 106 och att P D och Svenshögs dikningsföretag år 1954 ska ha ständig tillgång från mätdata från flödesmätningen,
2. att arbetstiden fastställs till högst nio månader efter lagakraftvunnen dom,
3. att tiden för anmälan om oförutsedd skada ska vara obegränsad eller i varje fall inte understigande 80 år såvitt avser skador p.g.a. förorenat lakvatten; för övriga skador ska ansvarstiden inte understiga 25 år, samt
4. att till ansökan fogad miljökonsekvensbeskrivning ska godkännas först under förutsättning att den kompletteras med uppgifter som redovisats i inlägga till domstolen.

Slutligen har P D yrkat ersättning för ombudskostnader.

Han har i yttranden i huvudsak anfört följande

Procedurfrågor

Sakägarnas skriftliga underlag

Lunds kommun initierade genom cirkulärskrivelse till vissa berörda sakägare den 25 juli 2012 samråd i rubricerade ärendet. Med cirkulärskrivelsen skickades miljökonsekvensbeskrivning från den 14 februari 2012 och teknisk beskrivning från den 13 december 2011. Därutöver kompletterades cirkulärskrivelsen med analysresultat avseende grundvatten från fastigheterna Lund X och 5:9 (nedan Grundvattenanalyserna) och Länsstyrelsens i Skåne län beslut i dnr 531-64760-08 angående miljöpåverkan av vattenverksamhet i samband med omläggning av dikessystem vid jorddeponin på fastigheterna Lund Norra Fäläden 4:1 och Lund Ladugårdsmarken 5:8, att verksamheten inte innebar betydande miljöpåverkan (nedan Miljöpåverkansbeslutet). Dessa handlingar utgör underbilaga till kommunens tillståndsansökan i nämnda målet. Däremot underlät kommunen att i samrådsunderlaget inkludera de kartbilagor, som utgjorde del av den tekniska beskrivningen. Den tekniska beskrivningen blir på grund av förvaltningens uppenbara slarv med kartorna näst intill obegriplig. Ingenstans i samrådsunderlaget har kommunen underrättat sakägarna om att samrådet orsakades

av mark- och miljödomstolens föreläggande till kommunen i detta mål (nedan Vattenmålet) den 26 april i 2012. Sakägarna har inte heller underrättats om att den verksamhet som samrådet gäller är under tillståndsprövning i domstolen, att verksamheten i allt väsentligt redan är byggd och i drifttagen, att domstolen utfärdat förbud mot verksamheten från den 1 oktober 2012 eller att jorddeponin vid vilken vattenverksamheten är anlagd är uppförd utan lagakraftvunnet tillstånd och att prövningsmål enligt miljöbalken handläggs i den frågan samtidigt med Vattenmålet, mål M 139-11.

Tidpunkten och längden för samrådet

Den korta samrådstiden mitt i skörden, d.v.s. att samrådet, som kommunen känt till att de måste genomföra sedan slutet av april månad 2012, initierades i slutet av juli med svarsfrist på dryga tre veckor, motiverades av kommunen genom dess handläggare tills ombud anlätades, exploateringschefen H M, i e-postbrev till undertecknad av mark- och Miljödomstolens "korta respit gentemot kommunen". P D anser sig ha fog för att påstå, att kommunens samråd har planerats med syfte att minimera möjligheten för yttranden och ömsesidig kommunikation mellan sakägarna.

Fråga om alla sakägare fått delta i samrådet

Det har under samråds tiden framkommit att vissa sakägare nedströms sannolikt inte har fått del av cirkulärskrivelsen. Samråds förfarandet är inte transparent för sakägarna och P D kan därför inte med säkerhet säga att sakägare uteslutits, trots att det rör frågor som typiskt sett gagnas av samordning. Det finns emellertid fog för att ifrågasätta att samtliga berörda sakägare fått tillfälle yttra sig.

Materiella frågor

Utgångspunkt för bedömning

P Ds utgångspunkt för den materiella bedömningen av saken är den utredning som T F gjorde på hans vägnar våren 2007 på det tekniska underlag som SWECO hade lagt fram till kommunen i slutet av år 2006 och som realiserades genom bygget av den nya avvattningsanläggningen vintern - våren

2006-07 utan föregående tillståndsförfarande. Den tekniska beskrivning som nu föreligger, jfr Vattenmålet, utgör i allt väsentligt en textmässig utvidgning av beskrivning, baserad på samma förutsättningar.

En andra utgångspunkt är den samlade vattenföring som jordbruksdräneringar och dikningsföretag i området ger upphov till och som inte är redovisat i handlingarna i ärendet eller i ovan nämnda dokument. Svenshögs Diknings företag 1954 (12-LN-1102) börjar vid den naturliga vattendelaren som löper parallellt med E22 ca 50 m öster om E22 NO om den planfria korsningen mellan Enskilda vägen 21805 (ga:Y, nedan Enskilda vägen). Dikningsföretaget avbryts vid brunn 104 av ledningen som tillhör Lund X och återupptas vid denna fastighets västra gräns. Dikningsföretaget sträcker sig därefter via en damm omedelbart söder om Enskilda vägen mot västnordväst till Stångby Stationssamhälle. Omedelbart öster om järnvägen sammanbinds Svenshögs diknings företag med Vallkärra torn - Floby Diknings före tag 1950 (12-LN-949), som startar norr om det område till vilket Östra Torn 27:12 med ett båtnadsområdet som omfattar området för byggnation av ESS öster och nordost om vattendelaren genom Stångby - Vallkärra Vattenavledningsföretag år 1969, Länsstyrelsens akt nr 2248. Från denna sammanbindningspunkt förs vattnet via Stångby Kyrkby söderut via kanten av Nöbbelevs mosse till Önnerup och därefter i huvudsakligen sydvästlig riktning mot Lommabukten. Vattenföringen i området genom jordbruksdräneringar och öppna flöden torde förstås så att allt eller merparten av det dagvatten som avvattnas från deponiområdet och från de områden som nu exploateras respektive projekteras för exploatering, MAX IV och ESS, och som inte idag och framgent avbördas genom den nu aktuella anläggningen, kommer, allt annat lika, att sammanföras nedströms med vattnet från den i tillståndsfrågan aktuella anläggningen vid Stångby stationssamhälle. Alternativet synes vara att leda vattnet till Kävlingeån eller att pumpa vattnet från området över den höjdrygg som Brunnsberg utgör mot söder eller sydost på östra sidan om E22 (via en serie av ännu ej byggda utjämningsmagasin) för vidare avbördning till Höje å och därifrån ledning till Lommabukten. Men det förefaller idag som kommunen till lagstiftningens yttersta gräns enbart fokuserar på att utnyttja befintliga

dikningsföretag som byggts för lantbruksändamål och utan kostnad för andra än ledningsägarna belasta dessa nedströms med dagvatten från anläggningar med helt annan än ägarfunktion.

Förutsättningar för anläggningen

Följande förutsättningar har angetts för anläggningen.

- Den nya anläggningen ska avvattna samma område som den förutvarande. Området utgörs av deponiområdets norra del, som tidigare var jordbruksmark, del av E22, den planskilda korsningen mellan Enskilda vägen och E22 vid bro M926 och omkringliggande jordbruksmark.
- Anläggningen ska avvattna 17,5 l/s från deponin och 18 l/s från vägområdet på E22 före och efter planerad åtgärd.
- Vattnet från vägområdet på E22 ska ledas genom Trafikverkets utjämningsmagasin öster om E22.
- Dimensionerande punkt är brunn 104 med nyckeltalet 65 l/s före och efter planerad åtgärd. Brunnen och ledningen från denna ska inte ändras.
- Avvattningen av den del om 0,3 ha på E22 norr om den plan fria korsningen mellan E22 och Enskilda vägen som idag leds direkt till ledningssystemet och inte passerar genom utjämningsmagasin ska ledas till utjämningsmagasin via pumpstation.
- Mer vatten ska inte tillföras än vad som tillförts befintligt diknings företag före ändringen, d.v.s. totalt 35,5 l/s. Motvarande 1 l/ha ska avvattnas.

Tekniska huvudpunkter i anläggningen som byggdes 2007

Den nya avvattningsanläggningen byggdes med följande huvudfunktioner.

- Två nya utjämningsmagasin anlades. I NO: U5:1 och i NV: U4:2. Funktionen hos U5:1 var att motta vatten från deponins nordöstra del och det gamla magasinet U3:2 i deponins västra sida. Funktionen hos U4:2 var att motta vatten från deponins centrala och nordvästra del, mangelgraven i deponins västra kant samt magasin U 4:1 i deponins norra del.
- En pumpstation för vattnet i planfria korsningen, vattnet från Trafikverkets utjämningsmagasin och vattnet från den del om 0,3 ha på E22 norr om den

planfria korsningen mellan E22 och Enskilda vägen som idag leds direkt till ledningssystemet. Vattnet ska pumpas till utjämningsmagasin U5:1.

- En brunn märkt G placerad omedelbart sydväst om undergången för enskilda vägen vid planfria korsningen med E22 med direktkoppling till brunn 104.
- En ny dagvattenledning med diametern 300 från brunn J vid magasinet U5:1 med självfall 1,6 ‰ sträckt runt deponins norra kant och slutpunkt i brunn 104. Ledningen dimensionerades för 40 l/s.
- 33 l/s skulle avbördas från magasin U5:1 och 2,5 l/s från U4:2, totalt 35,5 l/s, vilket totalt motsvarade tidigare avbördning (17,5 + 18 l/s).
- Parallellt med 300-ledningen lades en ledning för att uppta jordbruksdräneringen norr om deponin.

P Ds invändningar 2007

P D invände mot de delar av anläggningen, som T Fs utredning kritiserade, att den nya dagvattenledningen med diametern 300 mm fick ett för stort fall, att brunn G var direktansluten till brunn 104, och att inget avskärande dike anlagts i deponins nordöstra kant på sätt som motsvarade den nordvästra kanten. Men P D ansåg också mot bakgrund av att kommunen inte hade avvaktat med byggandet av den nya anläggningen tills T Fs utredning var klar och frågan om prövning av tillståndsfrågan enligt 11 kap miljöbalken inte hade behandlats på ett seriöst sätt av tekniska förvaltningen, att kommunen borde garantera ansvar i händelse av att hans ledning och Svenshögs Dikningsföretag skulle drabbas av skador eller ökade kostnader till följd av högre belastning på ledningsnätet efter genomfört bygge. Kommunen vägrade acceptera garantikravet. Kommunen vägrade också genom exploateringschefen H M att installera någon form av kontrollsystem, t ex flödesmätare i brunnarna. Kommunen beslutade att inte driftsätta den nya pumpstationen. I övrigt fungerar den nya anläggningen sedan vårvintern 2007. Ledningarna i den gamla anläggningen har inte heller pluggats som var den redovisade avsikten. P D överklagade länsstyrelsens beslut att underlåta att tillståndspröva vattenverksamheten. Därefter följde den händelseutveckling som via återförvisning

av tillståndsfrågan till Länsstyrelsen i målet M 1163-08 i februari 2010 ledde till förbudsdomen i målet M 1200 - 09.

Tillkommande väsentliga omständigheter efter vårvintern 2007

Genom detaljplan för del av Lund Östra Torn 29:1 (MAX IV), Lunds kommun PÄ17/2005A, som vann laga kraft i april 2010, ökade området för avvattning genom anläggningen. En ny fastighet på planområdet avstyckades, Lund Östra Torn 27:12. Drygt en tredjedel av dagvattnet på fastigheten ska enligt planen avbördas västerut. Planen anger att avrinningsvolymen inte får överstiga 1,5 l/s och att fördröjningsvolymen ska vara 3 000 m³ av totalt 8 300 m³. Den anger också att delar av denna fördröjningsvolym har tillgodosetts genom Trafikverkets damm öster om E22 utanför planområdet. Avvattning från fastigheten till den vattenverksamheten ska enligt planen ske från ett stort område öster om den naturliga vattendelaren. Genom omfattande schaktning i området kan det antas att den naturliga vattendelaren har förskjutits. Bygget av MAX IV påbörjades under våren 2011. Dessförinnan - och utan att underrätta P D, vägsamfälligheten ga:Y som förvaltar Enskilda vägen inklusive diken längs vägen och övriga delägare i Svenshögs dikningsföretag - träffade kommunen och arrendatorn Fastighets AB ML4 avtal med Trafikverket om att vatten från groparna ska pumpas vidare till Trafikverkets damm och därefter föras till den nya anläggningen. Sedan juni 2011 pumpas allt dagvatten från stora byggropar och annan byggmark till öppna diken efter den enskilda vägen. Arrendatorn har under sommaren 2012, utan att underrätta Enskilda vägen eller kommunen permanentat samtliga ledningar genom täckdikning och vägtrummor. Länsstyrelsens vattenenhet utredde i augusti - september 2011 vattenverksamheten efter misstanke om att grundvatten pumpades. Man såg inte anledning vidta åtgärder. Detta framgår av länsstyrelsen beslut den 16 september 2011, dnr 535- 13526-11. Det framgår dock vare sig av utredningen eller av annan kommunikation - inte heller av den tekniska beskrivningen i detta ärende - var pumpanordningarna till Trafikverkets damm finns, hur stora de är eller hur de drivs. Åtminstone vid större regn och långvarig nederbörd är det uppenbart att vatten rinner vidare ner i den planfria korsningen mellan den enskilda vägen och E22 och därefter till brunn

G, varefter det direktleds till brunn 104. Oavsett om vattenföringen från fastigheten Östra Tom 27:12 går via utjämningsmagasinet, dvs Trafikverkets damm öster om E22 eller till brunn G, har det område som betjänas av den nya anläggningen utvidgats öster om den naturliga vattendelaren. Det framgår inte av den nu aktuella miljökonsekvensbeskrivningen eller den tekniska beskrivningen hur stor utvidgningen är. Fastighetens areal är 197 688 m². En mycket stor del av fastigheten, är f.n. föremål för dränering genom pumpning av dagvatten för vidare avbördning till den för tillståndsprovning aktuella anläggningen. Någon annan avvattningsanläggning finns veterligen inte på fastigheten. Arrendatorn Förvaltnings AB ML4 har hittills endast presenterat vaga och opreciserade planer på att visst dagvatten ska hanteras inom området genom gräsbeväxt undulering av ytor som omger de hårdgjorda. Denna utvidgning av avvattningsområdet avviker väsentligt från den förutsättning projektören SWECO angav som villkor för anläggningen i december 2006.

Sedan 2007 har även frågan om klimatförändring, den därmed orsakade ökningen av nederbörden och förväntade framtida nederbördsökningar på grund vetenskapligt säkerställda förändringar av klimatet kommit i mycket starkare fokus. För lantbruket är frågan av stort intresse och de beräkningar som stöds på historiska data om 10-årsregn, 100-årsregn och liknande har med fog ifrågasatts. Ett antal mycket stora regn har inträffat med ökande frekvens. Den 30 juni 2009 inträffade ett mycket kraftigt lokalt regn, dock på inget sätt ett 100-årsregn, som visade att anläggningens kapacitet var otillräcklig. Regnet registrerades inte av SMHI eftersom det föll på en ca 1 x 2 km² stor yta norr om Lund, där mätstation saknas. Därefter har ett stort antal regn, som varit något mindre än det nämnda juniregnet inträffat. Hastig snösmältning på tjälfrusen deponimark har också orsakat mycket höga flöden. Flödena har alltid varit förenade med kraftig jorderosion från deponin. Det är P Ds bestämda uppfattning att även om de totala nederbördsmängderna inte har ökat signifikant ännu, så har antalet tillfällen med mycket höga flöden ökat väsentligt. Hans iakttagelser delas av många lantbrukare i området. De mätningar av regn som ligger till grund för data om årsregn ses därför med stor skepsis av P D. Hans och övriga lantbrukares åsikt får

stöd av danska myndigheter som i ett brett upplagt åtgärdsprogram anmodar regioner och större städer att projektera väsentligt förbättrad dagvattenföring med ledningssystem utan utnyttjande av gammal jordbruksdränering respektive gamla avloppsledningar. Politiken stöds av analyser från Dansk Meteorologisk Institut och Danmarks Geologiska Undersökningar. Sweco baserar sin projektering för den aktuella anläggningen på antaganden som är väsentligt annorlunda och, som det förefaller, mer baserade på historiska data än de danska, trots att östra Själland och Skåne i allt väsentligt delar samma hydrologiska verklighet. En skillnad är dock att Köpenhamn, men inte Skåne, råkade drabbas av ett mycket stort skadebringande regn den 2 juli 2011. Medvetandet om problemet i breda lager av ledning för staten, regionerna och större städer är därför betydligt större i Danmark än i Sverige. I Köpenhamn och på Nordsjälland projekteras f.n. stora avvattningsprojekt för att klara framtida höga flöden genom andra kanaler än befintliga ledningssystem.

Den damm vid Enskilda vägen väster om Lund X som ingår i Höje å-projektet nedströms P D ledning och som utgör en del Svenshögs dikningsföretag har allt oftare översvämmats under senare år. Dammen är liksom hela Höje å-projektet byggt utan tillstånd genom vattendom. Dammen avvattnas genom ett bräddavlopp i dess västra ände. Både vattenmängderna och bristande skötsel av dammen och omkringliggande vegetation påverkar vattenföringen som periodvis inte fungerar på ett rimligt sätt. Vid dessa perioder kommer vatten att tryckas tillbaka eller blir stående i Svenshögs Dikningsföretags ledning närmast dammen. Vid flera tillfällen har vatten även blivit stående eller tryckts tillbaka i P Ds ledning. Vid dessa tillfällen slutar jordbruksdräneringen att fungera och marken mellan deponin och dammen blir sank och ibland vattensjuk med skördeskador som följd. Fenomenet är nytt och kom efter deponins snabba tillväxt och de höga flödena som den nya topografin i området orsakar. Problemen har tilltagit gradvis och nu ackumulerat så att de är påtagliga. I den del av hans fastighet som ligger närmast dammen och Svenshögs Dikningsföretags ledning har marken i stigande utsträckning blivit sank och på vissa ställen vattensjuk därför att jordbruksdräneringen inte fungerar då huvudledningen inte töms på det sätt som den ska. Det är helt enkelt för mycket vatten i ledningen.

Skördeutfallet på fastighetens södra sida längs med täckdiket och i synnerhet den västra sidan närmare dammen blir synbarligen mindre än på den östra.

Deponin är idag i princip utbyggd till sitt maximum.

Felaktigheter i underlaget

Påståendet att Lund Östra Torn 27:12, som idag avvattnas till anläggningen, tidigare har avvattnats genom brunn 104 är i huvudsak fel. Detta gäller endast det område på fastigheten som tidigare utgjorde jordbruksmark väster om den naturliga vattendelaren. Fastigheten ligger väsentligen öster om vattendelaren. Allt dagvatten avvattnas idag västerut. Det är under alla förhållanden en väsentlig skillnad mellan de flöden som genereras i en jordbruksdränering och de som pumpas från mycket stor byggarbetsplats som efter färdigställande av bygget i huvudsak kommer att utgöra en stor hårdgjord yta. Påståendet torde motiveras av att ägarna till MAX IV-projektet, däribland kommunen, inte vill att detta belastas med de verkliga kostnaderna för avbördandet av dagvattnet från området utan vill utnyttja en redan byggd och driftsatt verksamhet. Att detta innebär problem nedströms som andra får bära utreds inte i underlaget inklusive miljökonsekvensbeskrivningen.

Brunn 104 är den dimensionerande punkten i anläggningen. Brunn 104 - 106 nedströms (med start från brunn 104) utgör brunnar i den ledning som tillhör Lund X, d.v.s. P D.

Det är en sanning med mycket stor modifikation, att "det under utredningsarbetet upptäckts" att ett hårdgjort område på E22 avvattnas direkt utan att passera utjämningsmagasin. Förhållandet påpekades av lantbrukarna redan när E22 byggdes ut (och vatten från området flödade ner och lade sig i den planfria korsningen mellan enskilda vägen och E22) och detta område liksom Trafikverkets damm tillkom 1992-93. Kommunen och Trafikverket (dåvarande Vägverket) struntade i problemet ända tills projekteringen av pumpstationen gjordes 2006.

Tekniska ändringar jämfört med 2007

Förslaget innehåller huvudsakligen följande tekniska ändringar och tillägg jämfört med den anläggning som byggdes 2007.

- Brunnarna J vid U5:1 och U4:2 har fått förhöjda vertikalt stående betongväggar med 0,5 m. Enligt den tekniska beskrivningen har magasinskapaciteten härigenom ökat med 700 m³ resp 300 m³. Enligt kommunen ska anläggningen efter denna förändring ha fått en kapacitet som överstiger risken vid s.k. 100-årsregn.
- En s.k. Mosbäcksregulator ska sättas i de dimensionerande hålen i den vertikalt stående brunnsväggen. Det saknas specifikation på installationen. På hemsidan presenteras en rad typer av regulatorer som förekommer i olika utföranden och storlekar.

Verkställande av år 2006 projekterade ej genomförda åtgärder

I den tekniska beskrivningen anges att pumpstationen nu ska driftsättas och att den gamla D300- ledningen som går under deponin ska pluggas. Det framgår dock inte uttryckligen vilken åtgärd, om någon, som ska vidtas avseende brunn G.

Ej utförda av T F och P D år 2007 föreslagna åtgärder

Lutningen på den nya D300 ledningen behålls. Avskärande dike nordost om deponin anläggs inte. Det innebär att översvämningsrisken kvarstår och att den dimensionerande punkten vid brunn 104 närhelst kan belastas med flöden som överstiger nyckeltalet. Ingen kontroll av flödena föreslås. Tvärtom anser kommunen i ansökan till mark- och miljödomstolen, som inte bifogats som underlag till sakägarna, "att anläggningen dimensionerats på ett sådant sätt, att det saknas skäl att föreskriva villkor och kontrollprogram".

*Vattenkvaliteten**Lakvatten från deponin*

Frågan om risker för kontaminering av lakvatten från deponin utreds överhuvudtaget inte i underlaget. Situationen beträffande dessa risker är följande.

Deponin började byggas 1994. År 2002 beslutade Miljönämnden i Lunds kommun anmoda tekniska förvaltningen att ansöka om tillstånd för deponin enligt 9 kap Miljöbalken. Ansökan färdigställdes och ingavs först år 2006. Ingen egentlig handläggning skedde förrän 2009. Länsstyrelsen meddelade tillstånd för deponin på vissa villkor i beslut i december 2010 som kungjordes på julafton samma år, trots att Miljönämnden i Lunds kommun avstyrkte. Beslutet tog inte hänsyn till att den nu aktuella vattenverksamheten hade belagts med förbud från den 1 oktober 2012. P D överklagade tillståndsbeslutet. Oavsett vilken inställning man har till det överklagade beslutet, framstår det som helt uppenbart att både kommunen, genom dess handläggare exploateringschefen H M som skötte ärendet helt och hållet själv, och länsstyrelsen vidtog erforderliga åtgärder för att fördröja och försvåra den tillståndsprovning som Miljönämnden genom lagakraftvunnet beslut hade meddelat skulle ske. Målet nr M 139-11 har prövats och avgjorts av mark- och miljödomstolen. Inga fraktsedlar eller motsvarande finns enligt kommunens miljöförvaltning arkiverade från deponiuppbyggnaden. Det finns därför inte möjlighet att bedöma vad som har lagts i deponin eller vilka riskerna är för att lakvatten som läcker ur deponin är kontaminerat. De brunnsvattenprover som ingår i underlaget och bilagts ansökan till mark- och miljödomstolen saknar alternativt har mycket låg relevans för den bedömningen. P D har de senaste två åren vid upprepade tillfällen sett tätt brungult skum stiga i brunn 104 och nedströms. Observationerna har gjorts vid olika flödesmängder. Det finns inget samband med höga flöden. Inga prover har tagits, men skummet har gett anledning till oro om kvaliteten på det vatten som dels kommer från deponin, dels pumpas från Östra Torn 27:12.

Sammanfattande synpunkter

Underlaget till samrådet brister i väsentliga avseenden. P D har kunnat skapa sig en uppfattning om anläggningen och de förändringar som nu föreslagits på grund av att han sedan 2007 tillsammans med undertecknad har bevakat ärendet och genom talan i domstol framtvingat förevarande provning. Övriga sakägare saknar dessa förutsättningar och har inte av kommunen givits en rimlig möjlighet att skapa sig en bild av anläggningens konsekvenser nedströms.

Underlaget motsvarar inte det krav mark- och miljödomstolen ställt på kommunen. Det saknas kartor till den tekniska beskrivningen och inga konsekvenser för miljön nedströms Svenshögs Dikningsföretag finns beskrivna.

Samrådet torde redan av det skälet behöva underkännas och kommunen ska föreläggas att göra om detta på det sätt som mark- och miljödomstolen avsett. Kommunen bär helt och hållet ansvaret för att förbudet mot anläggningen som trädde i kraft den 1 oktober 2012 innan prövningsprocessen hunnit slutföras, men som varit känt sedan februari 2010. Det är kommunen som släpat fötterna efter sig i denna fråga, ingen annan.

Kritiken mot det tidigare förslaget och bygget av anläggningen år 2007 kvarstår i allt väsentligt. Att anläggningen har fördelar framför den anläggning som övergavs genom den nya uppväger inte bristerna och riskerna med den nya. Det är kommunens behov av dränering från den deponianläggningen och från exploateringen av Östra Torn 27:12 som orsakar riskhöjningen.

Riskerna för skador och förhöjt slitage på brunnar och ledning avsedd för jordbruksdräneringen på X är redan idag tillräckligt stora. Anläggningen förstorar dem ytterligare. Som anläggningen är utformad utan kontinuerlig transparent kontroll av flödena kan den inte övervakas.

Anläggningen ska inte betjäna ett större område än som hade planerats för anläggningen år 2007. Vatten som tillkommer från Östra Torn 27:12 öster om den naturliga vattendelaren ska inte tillåtas pumpas till anläggningen vare sig det sker direkt eller via utjämningsmagasin. Det ska inte heller i framtiden tillåtas föras via Vallkärratorn - Hoby Dikningsföretag 1950 till ledningen som nedströms den aktuella anläggningen sammanförs vid Stångby stationsområde eftersom det då negativt kommer att påverka möjligheten för effektiv avvattning från X.

Problemen med vattenföringen i området och nedströms, inte minst från Stångby stationssamhälle och vidare, är redan idag tillräckligt stora för att inte ytterligare stora hårdgjorda områden i dess närhet ska addera till problematiken.

Föreliggande MKB är för generell i sin analys och samtidigt alltför begränsad till ett för litet område för att de konsekvenserna av sambanden mellan förevarande anläggning och övrig vattenföring i området ska kunna överblickas. Kommunen måste inom ramen för denna prövning, innan tillstånd lämnas, presentera en preciserad och fördjupad konsekvensbeskrivning av hela den framtida vattenföringen från det område som nu projekteras, inklusive MAX IV och ESS, så att den framtida situationen för samtliga sakägare nedströms kan värderas. Det är först när så sker som funktionaliteten av anläggningen och innehåll i kontrollprogram och villkor kan definieras på ett meningsfullt och långsiktigt hållbart sätt.

De tekniska lösningarna med förhöjda vertikalkstående väggar och regulatorer behöver ytterligare utredning för att de ska framstå som trovärdiga med hänsyn till behovet av rimligt skydd vid höga och långvariga flöden. Den går inte att bedöma relevansen av ökningen av magasinskapaciteten endast med utgångspunkt från ökningsmålet. Storleken på magasinerna före ökningen har inte framgått av de handlingar som delgivits P D. Ökningen relateras inte heller till det ökade behov som ökningen av den avvattnade ytan orsakar.

Frågorna om vattenkvaliteten är inte tillräckligt utredda för att P D ska känna sig trygg.

Det vore orimligt att kostnaderna för förhöjt slitage på befintliga ledningar, som anlagts enbart för jordbrukets behov, och risken för skador och haverier inte ska bäras av verksamhetsanordnaren.

Det är P Ds uppfattning att anläggningen inte ska ges tillstånd på föreliggande utredning. Om anläggningen ges tillstånd ska detta förenas med

kontrollprogram och villkor som medför att flöden och underhåll kontrolleras fortlöpande och kommunen hålls strikt ansvarig för framtida underhåll och skador på nedströms liggande ledning, brunnar och mark som tillhör och arrenderas av X och Svenshögs Diknings företags ledning.

Efter kungörelse av målet har P D, fastighet X i yttrande anført i huvudsak följande.

Yrkanden

P D yrkar att tillstånd inte ska lämnas för anläggningen på befintlig utredning och med de tilläggsyrkanden som sökanden angett. I andra hand yrkar P D att tillstånd lämnas först efter kompletterande utredning och på villkor som formuleras med utgångspunkt från hans synpunkter under "Kommentarer till kommunens tilläggsyrkanden" nedan. P D yrkar ersättning för ombudskostnader med belopp som anges senare.

Yrkanden i anledning av kommunens

tilläggsyrkanden P D yrkar

- att strömmande volymer ska mätas kontinuerligt vid punkt 106 och att P D och Svenshögs dikningsföretag år 1954 ska ha ständig tillgång från mätdata från flödesmätningen,
- att arbetstiden fastställs till högst nio månader efter lagakraftvunnen dom,
- att tiden för anmälan om oförutsedd skada ska vara obegränsad eller i varje fall inte understigande 80 år såvitt avser skador p g a förorenat lakvatten. För övriga skador ska ansvarstiden inte understiga 25 år, samt
- att till ansökan fogad MKB först ska godkännas under förutsättning att den kompletteras med nedan under rubriken "Krav på kompletterande utredning" angivna uppgifter.

Mest väsentliga frågor i målet för P D Hög punktbelastning Miljödomstolen

värderade i domen i målet M 1200-09 de risker som anläggningen, i dåvarande skick, orsakade sakägarna nedströms. Domstolens skäl att meddela

förbud för anläggningen från och med den 1 oktober 2012 motiverades av risker för överbelastning av systemet vid höga punktflöden enligt följande:

"I praktiken ligger hela ledningssystemet under tryck upp till vattenytans nivå i utjämningsmagasinet och sedan med en trycklinje nedströms i systemet som är beroende på ledningarnas kapacitet vid fylld ledning och med den extra överhöjning som erhålls från vattenytan i utjämningsmagasinet... om ett utjämningsmagasin nått sin fulla kapacitet försvinner i praktiken ytterligare utjämningskapacitet och nedströms ledningssystem överbelastas snart."

Systemet ser idag likadant ut som när miljödomstolen bedömde det med vissa modifikationer. S.k. Mosbäcksregulatorer har installerats i regleringsbrunn H som leder ut vatten från magasin U4:1 och J som har motsvarande funktion från magasin U5:1. Kapaciteten i utjämningsmagasin U4:1 har ökats. Vid båda utjämningsmagasinen uppges att markytans höjd ska anpassas så att vattnet vid extrema nederbördstillfällen tillåts svämma över marken på kommunens egen fastighet istället för att avledas förbi anslutningspunkten i brunn 104. Frågan i målet är om dessa förändringar är tillräckliga för att minimera skaderisken vid höga flöden. Fråga är även om tillräckligt utrymme för översvämning finns på den kommunala mark som uppges planeras anpassas för detta ändamål, bl.a. med hänsyn till vägarna i magasinens omedelbara närhet.

Utvidgning av avvattningsområdet

Som framgår av P Ds inlagor, aktbil 10 - 11, har kommunen i sin komplettering aktbil 9 inte gett en rättvisande bild av dennes yttrande i samrådet under augusti månad 2012. Två frågor har särskild betydelse för tillståndsprövningen, avrinningsområdets storlek och kvaliteten på vatten som dels leds in systemet från öster, dels lakar ur deponin.

Sedan avvattningssystemet byggdes år 2006-07 har fastigheten Lund Östra Torn 27:12 bildats och byggts med det s.k. MAX IV-laboratoriet (avsett att driftsättas under 2015). Fastighetens storlek och läge öster om E22 framgår av aktbil 11. Den

västra delen av fastigheten ligger på det ursprungliga avrinningsområdet till systemet väster om en naturlig vattendelare. Den östra delen ligger utanför avrinningsområdet. Genom schaktning ner till 14 meters djup har den naturliga vattendelaren försvunnit i höjd med en punkt ca 70 m norr den planlösa korsningen mellan E22 och väg M926 (nedan Enskilda vägen), ca 70 m öster om E22 där ett av linjäracceleratorschakten slutar och rakt söderut från den punkten större delen av fastighetens nord-sydliga utsträckning. Genom pumpning från byggnadsschakten och området i övrigt avvattnas okänt, men mycket stora, delar av fastigheten via täckdiken som leder till Trafikverkets damm omedelbart öster om E22 vidare till det i målet aktuella avvattningsystemet.

P D har observerat kraftigt ökade volymer vid punkt 104, ofta brunfärgat och tidvis extremt skummande vatten, sedan inkopplingen av avvattningen tillkom under sommaren 2011 när bygget på Östra Torn-fastigheten startade. Systemet permanentades genom täckdikning under väg M926 öster om E22 utan att P D hördes under sommaren 2012.

Frågan i målet är om avvattningsystemets omfattning är tillräcklig för dessa tillkommande volymer från områden utanför det projekterade. Varför har inte det tillkommande systemet redovisats i målet? Kan kommunen garantera att flödena begränsas inom systemet? Frågan är också vad det tidvis brunfärgade och extremt skummande vattnet som P D sett i brunnen p 104 innehåller.

Risker för framtida lakvattenläckage

I domstolens mål M139/11 var det fråga om tillstånd enligt 9 kap Miljöbalken för deponin, vars tillkomst på sätt och vis utgör orsak till den nya avvattningsanläggningen. Parterna, Lunds kommun och P D, enades i början av sommaren i år, om att låta vattenfrågorna i målet hänföras till förevarande mål.

Det problem i deponimålet som påverkar förevarande mål avser kvaliteten på de massor som deponerats i området sedan depositionen påbörjades på tidigt 1990-tal. Kommunen byggde deponin utan tillstånd och fortsatte bygga den i ökande takt utan tillstånd trots att dess egen miljönämnd förelagt tekniska förvaltningen att låta genomföra prövning av den enligt miljöbalken. Verksamheten sköttes i egen regi. Såvitt känt finns inga fraktsedlar från leveranserna till deponin bevarade. Det finns inte heller någon redovisning hur mottagningskontrollen skedde. Kommunen är således okunnig om innehållet i deponin. Även om den till allt övervägande del sannolikt består av ofarligt material, finns det således ingen möjlighet att bestämt säga om framtida lakvatten från den kommer att innehålla miljöfarliga ämnen och i så fall i vilka volymer.

Lunds kommun har tvingats vidta åtgärder efter miljöfarlig lakvattenspridning från åtminstone en äldre deponi belägen ca 2 km sydväst om Brunnsnäs vid S:t Hans Backar. Situationen är visserligen annorlunda vid Brunnsnäs än vid S:t Hans Backar, där deponin anlades på en gammal soptipp. Men det illustrerar väl de problem som kan orsakas efter många år när det föreligger ingen dålig kontroll över innehållet i en deponi.

Frågan i målet är om de villkor eller det kontrollprogram som föreslås är tillräckliga för att säkerställa att eventuella problem på grund av förorenat lakvatten upptäcks i tid för att minimera skador. Frågan är också om det finns grund för att begränsa tiden för anmälan om oförutsedd skada.

Påverkan från systemet nedströms som kan få återverkningar för Svenshögs diktningföretag och P Ds del av ledningssystemet - Sakägarkretsen Kommunen anser att sakägarkretsen ska begränsas till de mest omedelbara recipienterna nedströms deponin, P D och Svenshögs diktningföretag år 1954 därför att det inte finns någon reell skaderisk för andra recipienter.

Frågan är dock i vilken prövning, denna eller den framtida prövningen avseende avvattningen från de delar av Östra Torn 27:12 som inte leds in i förevarande system och områden norr om Östra Torn 27:12 som ska bebyggas bl.a. med ESS, ska ske. Det är fråga om stora arealer, idag åkermark, som kommer att hårdgöras och från vilken avvattning i en helt annan skala än idag behöver ske. För ESS planeras ca 25 ha avvattnas genom Dikningsföretaget V Odarslöv- Hoby. Detta dikningsföretag sammanförs med Vattenföretaget Stångby - Vallkärra år 1969 vid Stångby stationssamhälle och omedelbart sydväst därom med Svenshögs Dikningsföretag. Två ledningar blir således en inte långt från det i målet aktuella avvattningssystemet. Den ledningen är idag liksom mottagande områden/ ledningar nedströms ner mot Lomma är redan idag mycket högt belastade. Frågan är därför vilket extra flöde som är det flöde som är det sista som ryms och vem ska svara för nedströms uppkommande kostnader för att ta hand om mera vatten.

Det vore enligt P D därför inte lämpligt om sakägarkretsen i förevarande mål begränsas så att någon prövning av konsekvenserna nedströms de omedelbara recipienterna inte skedde med hänsyn till de ackumulerade problem som kan förutses i framtiden. Redan genom den i målet okänt stora utvidgningen av avvattningsområdet som inkluderandet av dagvatten från MAX IV (Lund Östra Hoby 27:12) öster om den gamla naturliga vattendelaren med nödvändighet innebär, leds ett tillskott i de totala volymerna och vid hög belastning som kan vara besvärande för recipienterna vid Stångby och nedströms. Det kan inte uteslutas att dessa recipienter kan lida skada som dessutom får återverkningar på P D.

Det finns bl.a. därför inte skäl att nu göra en annan bedömning av sakägarkretsen än domstolen gjorde i föreläggandet till kommunen den 16 april 2012, aktbil 3, i varje fall inte utan att frågan om storleken på det verkliga avvattningsområdet utretts i botten.

Kommunens utredning och villkorsförslag i de för P D mest väsentliga frågorna

Frågorna om risker vid hög punktbelastning

Det är möjligt att Mosbäcksregulatorerna är tillräckligt effektiva. Regulatorerna hindrar vattenutströmning vilket medför att tryckökningarna nedströms regleringspunkterna begränsas. Det är bra. Men någonstans måste vattnet som inte strömmar nedströms ta vägen när det inte ryms i utjämningsmagasinen. Kommunen har tänkt sig att anpassa markområdena kring magasinen så att dessa kan översvämmas. Det förefaller rent byggnadsmässigt vara en liten åtgärd. Trots detta finns det ingen beskrivning av hur och var anpassningen ska ske och inte heller vilka vattenmängder som kan mottas. Ledigt markområde, i synnerhet vid det östra magasinet, är synnerligen begränsat. P Ds åkrar ligger mycket nära dammarna. Han har berättigade krav på att veta detaljer om saken innan tillstånd eventuellt lämnas.

Frågor om tillkommande avvattning från Lund Östra Torn 27:12, MAX IV

Kommunen yttrar sig inte i den frågan. P D noterar att svar inte lämnas trots att särskilt kompletteringsföreläggande riktats mot kommunen. Han noterar också att T Ls yttrande felaktigt anger avvattningsområdet som intakt eller något minskat i förhållande till det gamla avvattningsområdet (före deponins tillkomst). Hon tar ingen hänsyn till inflödet från Lund Östra Torn 27:12 i sin redovisning av avvattningsområdet.

Frågor om vattenkvaliteten

Kommunen har mätt vattenkvaliteten vid ett tillfälle, juli 2012, på tre olika ställen. P D anser att det inte är tillräckligt med ett provtillfälle för att visa på vattnets beskaffenhet. För att dra rimligt säkra slutsatser om kvaliteten på vattnet bör det provas vid åtminstone tre tillfällen vid olika årstider.

Före och efter provtillfället har P D observerat kraftigt brunfärgat vatten med extrem skumning vid punkten 104. Observationen noterades i samrådsyttrandet i augusti 2012, men lämnades okommenterad. Inte heller ledde det särskilda kompletteringsföreläggandet, se ovan, till någon kommentar.

Det finns ingen anledning att negligera P Ds oro. Den är tvärtom ytterst berättigad eftersom den grundas på många års och - i överförd mening - flera generationers erfarenhet av åkerbruk på platsen.

Som redovisats ovan finns inga uppgifter till stöd för bedömning av riskerna för utsläpp av förorenat lakvatten från deponin i målet. Att det inte förekom föroreningar i dränvattnet vid provtillfället ger ingen prognos om att det inte kan göra det vid senare mättillfällen eftersom man inte vet vilket innehåll deponin har.

Lunds kommun har sedan domstolens mål M 139/11 avgjorts uppdragit åt Sweco att "slutrapportera" avseende deponianläggningen. P D har trots begäran om detta inte fått någon insyn i vilket närmare uppdrag som kommunen, som företräds av f.d. exploateringschef, numera senior advisor, H M, lämnat till Sweco, utan meddelats att kommunen avser att låta vattenfrågorna rörande deponin prövas i målet. Om utredningen som Sweco arbetar med är okontroversiell och saknar relevans i målet torde detta kunna redovisas utan problem. Om å andra sidan uppdraget innefattar uppgifter om godsmottagningen under deponins tillkomst eller andra aspekter av betydelse för bedömningen av risk för lakvattenläckage vilket förefaller sannolikt, borde också detta kunna redovisas öppet i målet.

Det är inte rimligt om kommunen, som i det avgjorda målet, uttryckligen medgav att miljöprovningen borde ha skett parallellt i deponi- och avvattningsärendena och således att den motsatta ståndpunkten, som enträget hävdades genom H M under en följd av år, var felaktig, under pågående provning av tillståndsansökan av avvattningsmålet, ska bedriva en egen intern utredning med sannolik relevans som inte redovisas i förevarande mål. Då kvarstår risken för att samtliga aspekter för den nu aktuella frågan inte lyfts fram, precis som kommunen tidigare hävdade.

Krav på kompletterande utredning

P D begär följande komplettering till utredningen på grund av ovan redovisade brister.

1. Teknisk beskrivning av planerade översvämningsområden vid utjämningsmagasinen med projekterade uppgifter om områdenas kapacitet.
2. Redovisning av hela avvattningssystemet inom Lund Östra Torn 27:12 och beskrivning för vattenföringen från fastigheten till avvattningssystemet i målet.
3. Utredning av innehållet i det brunfärgade vattnet som skummar.
4. Kvalitetsanalys av dränvattnet från de tre tidigare utnyttjade mätpunkterna vid åtminstone två olika tillfällen med minst tre månaders mellanrum.
5. Redovisning av all hos kommunen tillgänglig utredning om innehållet i de massor som deponerats söder om anläggningen.
6. Redovisning av konsekvenserna nedströms Stångby stationssamhälle för det fall domstolen vidhåller den sakägarkrets som föreläggandet i aktbil 3 förutsätter.

Skäl för yrkanden i anledning av kommunens tilläggsyrkanden

Begäran om kontinuerlig flödesmätning motiveras av de stora risker för skador som är förenat med översvämningar i relation till kostnaden för kontinuerlig flödesmätning.

Begäran om begränsning i slutförandetid motiveras av att de åtgärder som återstår att slutföra har mycket begränsad omfattning men syftar till att minimera risker som är potentiellt stora i förhållande till åtgärden. Den viktigaste ej utförda återstående åtgärden är att anpassa områdena runt magasinen för översvämning så att riskerna för skador på P Ds åkermark minskar. Det finns inte anledning avvakta med detta.

Begäran om utsträckt garantitid för oförutsedda skador motiveras av att kommunen har ett ansvar för att innehållet i deponin inte orsakar skador genom förorenat lakvattenläckage. Man har byggt deponin och först i efterhand erhållit tillstånd för dess tillkomst.

Kvalitetskontrollen på godsmottagningen under byggnadstiden kan inte bedömas i efterhand. Arkivering av fraktsedlar har inte skett. Kommunen ska därefter inte kunna begränsa sitt ansvar för skador som kan uppkomma på grund nämnda av egen hand förorsakade brister.

Begäran om utvidgning av MKB motiveras av att viktiga aspekter av systemets effekter inte har tagits med i den framlagda beskrivningen.

BEMÖTANDE AV P Ds YTTRANDE

Kommunen önskar inledningsvis anföra att vad gäller risk för påverkan eller skada på de intressen som berör P D så är dessa enligt kommunens förmenande i allt väsentligt knutna till de volymer och den kvalitet på vatten som avleds från brunn 106. Vad avser förhållandena uppströms denna punkt eller förhållandena nedströms P Ds fastigheter, så kan dessa inte rimligen anses beröra P D. Detta sagt får kommunen bemöta P Ds enligt följande.

1. I kommunens yttrande av den 12 september 2012 redovisas de fördröjningsmagasin som kommer ta emot vatten och hur dessa är dimensionerade. Det framgår att dessa dammar efter anläggande/ höjning av vall väl kommer att kunna rymma de volymer som kan komma att uppstå vid ett 100 års regn, d.v.s. i enlighet med det krav som ställts i bl.a. praxis. Kommunen har vidare, såväl i tillståndsdelen som i förslag till villkor åtagit sig att inte vid något tillfälle avleda större vattenvolymer än 35,5 l/s, något som gäller även vid ett 100 års regn. Genom denna volymbegränsning kommer mindre vattenvolymer att avledas via P D fastigheter vid ett 100 års regn än vad som tidigare varit fallet. P D kommer således i en bättre situation än tidigare eftersom kommunen under dessa förhållanden kommer att hantera överstigande volymer.
2. Kommunen har åtagit sig att inte via brunn 106 släppa större vattenvolymer än 35,5 l/s. Detta kommer att regleras genom s.k. mossbäcksregulatorer. Kommunen anser därför att frågan om hur avvattningsystemet inom Lund

Östra Torn är uppbyggt saknar relevans för prövningen. Kommunen bestrider därför att inge en sådan utredning.

3. Kommunen uppfattar att frågan rörande det brunfärgade vattnet hör ihop med kvalitetsfrågan och bemöter den nedan.
4. Som kommunen anfört ovan är kvaliteten på avlett vatten en aspekt som kan beröra P D. Kommunen har därför i oktober 2013 låtit ta nya vattenprover, vilka framgår av rapporter från VA Syd. Dessa vattenprover har tagits i samma punkter där man i juli 2012 tog de vattenprover som finns redovisade i ingivet PM daterat 2012-09-09. Trots att det var lite torrare vid provtagningstillfället 2012 och lite blötare vid provtagningstillfället 2013 så är vattenkvaliteten i allt väsentligt densamma vid båda provtagningstillfällena. Det ska i denna del ånyo påpekas att det viktiga vattenprovet är det som tagits i brunn 106 eftersom det är från denna punkt som allt samlat vatten avleds från området och vidare ner över bl.a. P Ds fastighet. Vad gäller vattenprov, provanmärkning DNB E, så är detta vattenprov taget i november i en brunn, betecknad E, på den nya ledningen. Denna ledning är nu pluggad uppströms denna brunn och vattenprovet avser således ett vatten som inte har omsatts.
5. På sätt angetts ovan anser kommunen att även en redovisning av ”all hos kommunen tillgänglig utredning om innehållet i de massor som deponerats Söder om anläggningen ” saknar relevans för prövningen av målet. Som anförts ovan anser kommunen att P D endast är berörd vad avser volymer och kvalitet på det vatten som avleds från brunn 106. I och med att den nya ledningen är pluggad avvattnas området i dag från de ledningar som löper under själva deponin, vilka är markerade med rött på **domsbilaga 1**. Det vatten som nu avleds via brunn 106 utgörs således till stora delar av vatten som perkolerat ner genom deponimassorna. Med beaktande härav finner kommunen inte anledning att inge efterfrågad redovisning i målet.
6. Kommunen har i tidigare inlagor i målet uppgett att någon som helst reell risk för skada till följd av den sökta vattenverksamheten endast kan sträcka sig ner till att omfatta Svenshögs dikningsföretag år 1954. Stångby stationssamhälle är beläget väl nedströms Svenshögs dikningsföretag år

1954. Eventuella problem med översvämningar vid Stångby stationssamhälle kan på intet sätt relateras till de åtgärder för vilket kommunen nu söker tillstånd, detta särskilt som att kommunen inte ansöker om att få avleda större vattenvolymer än vad som tidigare avletts från området. Kommunen anser därför att begärd redovisning rörande ”konsekvenserna nedströms Stångby stationssamhälle” är onödig och endast av allmän kunskapsuppbyggande karaktär. Det har i denna del inte heller påståtts av P D att förhållandena vid Stångby stationssamhälle skulle kunna bero på nu sökt vattenverksamhet eller att förhållandena där på något sätt skulle beröra honom i hans rättsställning. Kommunen bestrider därför att inge sådan redovisning.

Det är kommunens uppfattning att kostnader för att efterkomma P Ds begäran om redovisning enligt punkterna 2, 5 och 6 inte på något sätt kan anses stå i paritet med nyttan. Det är vidare kommunens uppfattning att dessa utredningar ytterligare skulle belasta målet och fördröja handläggningen.

Kommunen önskar avslutningsvis anföra att vad gäller analysen av PAH i vattnet, på sätt tidigare redovisats i ingivet PM av 2012-09-09, så är dessa halter i stort desamma i dag som vid provtillfället 2012.

DOMSKÄL

Utgångspunkten för mark- och miljödomstolens bedömning är att det genom miljödomstolens lagakraftvunna dom 2010-02-26 i mål M 1200-09 fastslagits, att de anläggningar och den verksamhet till vilka tillstånd söks är tillståndspliktiga vattenanläggningar respektive tillståndspliktig vattenverksamhet.

Rådighet

För att få utföra en vattenverksamhet ska sökanden enligt 2 kap. 1 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet ha rådighet över vattnet inom det område där verksamheten skall bedrivas. Den aktuella verksamheten kommer att utföras på fastigheterna Lund Norra Fäladen 4:1 och

Lund Ladugårdsmarken 5:8, som ägs av Lunds kommun. Sökanden har därmed den rådighet som erfordras.

Miljökonsekvensbeskrivning

Sökanden har yrkat, att mark- och miljödomstolen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen. P D har yrkat, att miljökonsekvensbeskrivningen ska godkännas först efter vissa kompletteringar. Mark- och miljödomstolen anser att den av sökanden i målet upprättade miljökonsekvensbeskrivningen med redovisad komplettering uppfyller kraven på en sådan beskrivning enligt 6 kap miljöbalken. Den kan därför godkännas.

Tillåtlighet

En vattenverksamhet får bedrivas endast, om fördelarna från allmän och enskild synpunkt överväger kostnaderna samt skadorna och olägenheterna av den.

Mark- och miljödomstolen konstaterar, att de vattenvolymer som kommer att avledas per tidsenhet från nu aktuellt område inte kommer att öka jämfört med vattenmängderna som avleddes innan deponin uppfördes. Vidare uppstår det inte heller någon ökad belastning per tidsenhet på nedströms liggande system. Vattenkvaliteten på det vatten som avleds från området skiljer sig inte i någon nämnvärd grad mot dränvatten från jordbruket och från det vatten som tidigare avletts från området.

Det är domstolens bedömning, att den sökta verksamheten inte riskerar att medföra skada eller någon oacceptabel olägenhet för nedströms belägna fastigheter och dikningsföretag.

Vidare har två alternativ att avleda nu aktuella vattenvolymer utretts. Dessa alternativ är dock kostsamma. Enligt uppgifter som lämnades av sökanden vid huvudförhandlingen skulle ett avledande vatten till kommunens nät kosta flera miljoner kronor. Enligt mark- och miljödomstolens bedömning är alternativet att ansluta avrinningen till P Ds ledning och sedermera till

markavvattningsföretagens vattenavledningssystem av väsentlig fördel, inte minst ur ekonomisk synvinkel, jämfört med andra alternativ.

Domstolen gör bedömningen, att kostnaderna för den sökta verksamheten klart understiger kostnaderna för alternativa lösningar. Den samhällsekonomiska nyttan för nu aktuell verksamhet anser mark- och miljödomstolen vara uppenbar. Med anledning av ovanstående och det faktum att den sökta verksamheten inte bedöms medföra någon skada på nedströms liggande anläggningar är det domstolens bedömning att fördelarna av den sökta verksamheten klart överväger kostnaderna samt skadorna och olägenheterna av den.

Av vad som framkommit i målet bedömer mark- och miljödomstolen, att det inte föreligger något hinder mot det sökta tillståndet i sin helhet på grund av de allmänna hänsynsreglerna och planbestämmelserna i 2 kap. miljöbalken eller hushållningsbestämmelserna i 3 kap. i samma balk.

Genom att i domslutet meddela bestämmelser om villkor och kontroll anser mark- och miljödomstolen, att den aktuella verksamheten, som nu tillståndsprövas enligt miljöbalken, är förenlig med de allmänna hänsynsreglerna, som anges i 2 kap. 2-6 §§ miljöbalken och hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. samma balk.

Villkor

Enligt 2 kap. miljöbalken är det verksamhetsutövarens skyldighet att vidta de försiktighetsmått, som krävs, för att ingen olägenhet ska uppstå för människors hälsa och miljön, dock med den förutsättningen, att det inte kan anses orimligt att uppfylla dessa krav. Domstolen har funnit, att det inte får anses orimligt, att utöver de villkor som sökanden själv föreslagit besluta om ytterligare villkor. Här åsyftas villkor som säkerställer att åtaganden, som sökanden redan gjort, uppfylls.

Miljönämnden har yrkat att tillståndet ska innehålla någon form av villkor rörande underhållet för att undvika framtida problem och tvister. Med de kompletterande villkor som domstolen fastställt och med det förslag till kontrollprogram som

sökanden inkommit med, får detta önskemål enligt domstolens bedömning anses uppfyllt.

Önskemål har från P D framförts avseende översvänningskartering vid extrema flödessituationer. En dylik utredning anser domstolen inte vara behövlig, då domstolen i villkor fastställt att fördämningar ska uppföras och vidmakthållas.

Kontroll

Den närmare kontrollen av hur arbetena m.m. utförs, utformas och följs upp bör avgöras inom ramen för ett kontrollprogram. Ett kontrollprogram ska utarbetas av sökanden i samråd med tillsynsmyndigheten och inges till tillsynsmyndigheten senast två månader efter lagakraft vunnen dom. I övrigt hänvisar mark- och miljödomstolen till kravet på verksamhetsutövarens egenkontroll, enligt vad som anges i 26 kap 19 § miljöbalken.

Arbetstid

Sökanden har yrkat, att arbetstiden fastställs till 3 år. P D har yrkat, att arbetstiden fastställs till högst 9 månader. Mark- och miljödomstolen konstaterar, att den faktiska tiden för att utföra kvarstående arbeten endast torde uppgå till några månader. Dock finns det en rad osäkerhetsfaktorer som t.ex. leveranstider för specialbeställd utrustning. Mark- och miljödomstolen har därför ingen erinran mot den av sökanden yrkade arbetstiden om 3 år.

Oförutsedd skada

Sökanden har föreslagit, att tiden för oförutsedd skada ska bestämmas till tio år från arbetstidens utgång. P D har yrkat, att tiden ska vara obegränsad eller i varje fall inte understigande 80 år såvitt avser skador p.g.a. förorenat lakvatten. För övriga skador anser P D, att tiden inte ska understiga 25 år. Enligt miljöbalken kan domstolen fastställa en tid mellan 5 och 20 år. Sökanden har föreslagit, att tiden ska bestämmas till tio år. Mark- och miljödomstolen gör bedömningen, att eventuella skador kommer att ha visat sig inom 20 år, varför

denna tid fastställs för anmälan om oförutsedd skada. Frågor rörande vattnets kvalitet behandlas inom ramen för villkor. Vidare konstaterar domstolen, att sökanden har ansvar för den tillståndsgivna anläggningens funktion även efter tiden för anmälan om oförutsedd skada.

Prövningsavgift

Sökanden har yrkat på nedsättning av prövningsavgiften. Sökanden begär att avgiften ska sättas med hänsyn till reglerna för markavvattning. Mark- och miljödomstolen konstaterar att de åtgärder som sökanden ansöker om tillstånd för, ska genomföras inom ett område som visserligen är föremål för markavvattning. Dock konstaterar domstolen, att det inte är fråga om någon ny markavvattning och att avgift därför ska tas ut för ”tillstånd till annan vattenverksamhet än markavvattning”.

Vid en prövning enligt 9 kap 3 § andra stycket förordningen (1998:940) om avgift för prövning och tillsyn enligt miljöbalken, finner mark- och miljödomstolen att den avgift om 15 000 kr som domstolen i beslut den 6 mars 2012 preliminärt har fastställt för målets prövning får anses skälig med hänsyn till prövningens omfattning.

Rättegångskostnader

Länsstyrelsen har yrkat på 1 600 kr i ersättning för rättegångskostnader. Sökanden har medgivit det yrkande, som framställts av länsstyrelsen. P D har yrkat ersättning för sina kostnader å målet med 196 250 kr exklusive mervärdesskatt, allt avseende ombudsarvode exklusive mervärdesskatt varav 192 050 kr för 91,5 timmars nedlagt arbete före huvudförhandlingen samt 4 200 kr för två timmars arbete efter huvudförhandlingen. N H har upplyst att han tillämpat en timdebitering om 2 100 kr. Sökanden har medgivit, att P D erhåller ersättning för ombudsarvode omfattande 60 timmar av yrkade 93,5 timmar och vitsordat skäligheten av timdebiteringen i och för sig men har bestritt skäligheten av därutöver yrkad ersättning.

Domstolen gör följande bedömning i frågan. Handlingarna i målet har begränsat omfång. P Ds ombud N H hade genom biträde åt P D i tidigare mål angående den aktuella deponin och dess avvattning redan innan samråd rörande den aktuella ansökan hölls skaffat sig kunskap om både de sakliga och de rättsliga förhållanden som är av betydelse i detta mål. Med hänsyn härtill och med hänsyn dels till att P D inte framställt några yrkanden för egen del utan endast bestritt kommunens talan samt påfordrat ytterligare utredning, dels till domstolens utredningsskyldighet, finner domstolen att den tidsåtgång som redovisats framstår som alltför hög för att kunna anses ha varit skäligen påkallad för att tillvarata P Ds rätt i målet. Mark- och miljödomstolen finner ej skäl att utdöma högre ersättning än den av kommunen medgivna.

Övriga yrkanden

Beträffande sökandens yrkande om avslag på P Ds yrkande om kontinuerlig mätning av de vattenvolymer som överförs till P Ds ledning i brunn 106 kan konstateras följande. Genom Mosbäcksregulatorerna garanterar sökanden att vissa utsläpp per tidsenhet inte ska överskridas. Det finns dock inget krav på vilken total mängd vatten som får släppas i P Ds ledning. Vid synen ställdes frågor rörande ledningsdragning vid MAX IV-anläggningen. Sökanden kunde inte med säkerhet ange hur ledningsdragningen ser ut från anläggningen och inte heller vilka områden som anslutits till kommunens ledningssystem från anläggningen. Genom kravet på att anbringa regulatorer kommer kommunen att kunna garantera ett maximalt utsläpp per tidsenhet. Det har dock av sökanden inte redovisats några säkra uppgifter på vilken den totalt utsläppta vattenmängden blir. Det får därför anses rimligt att kommunen åläggs att framöver kontinuerligt mäta den vattenmängd som överförs till P Ds ledning.

För att ingen oklarhet ska råda, bör i domslutet tas in en bestämmelse, om att alla yrkanden i målet om ersättningar, åtgärder eller andra villkor än de som har angetts i domen, ogillas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se Domsbilaga 2 (DV425)

Överklagande senast den 29 september 2014.

Carl-Göran Heden

Erling Alm

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Carl-Göran Heden, ordförande, och tekniska rådet Erling Alm samt de särskilda ledamöterna Pergöran Andersson och Kjell Karlsson.

